IslamHouse.com

مرکز أصول
Osoul Center

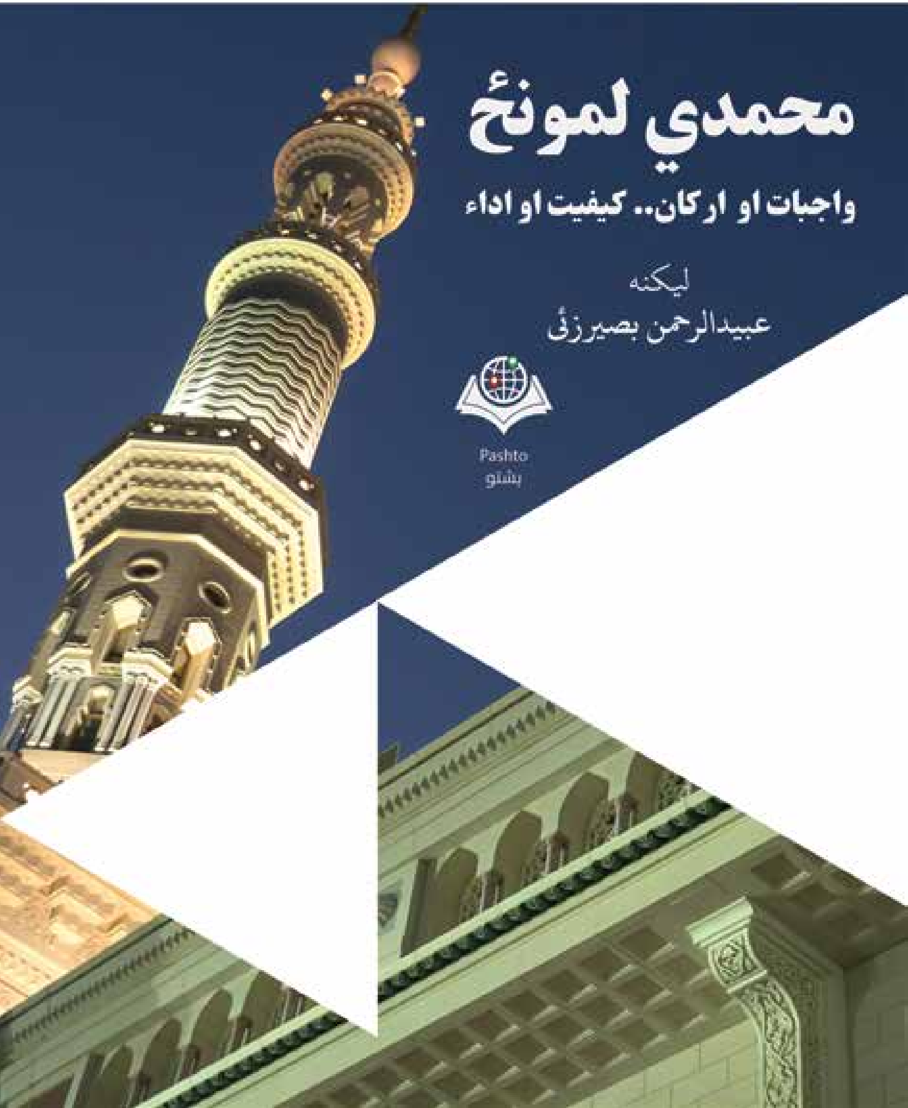

محمدي لمونځ

واجبات او ارکان.. کیفیت او اداء

ليکنه

عبيدالرحمن بصيرزئ

Pashto

پښتو

صلاة النبي

تألیف
عبیدالرحمن بصیرزئی

PASHTO
بشتو

مركز أصول
Osoul Center
www.osoulcenter.com

أُعد هذا الكتاب وصمّم من قبل مركز أصول، وجميع الصور المستخدمة في التصميم يملك المركز حقوقها، وإن مركز أصول يتيح لكل مسلم طباعة الكتاب ونشره بأي وسيلة، بشرط الالتزام بالإشارة إلى المصدر، وعدم التغيير في النص، وفي حالة الطباعة يوصي المركز بالالتزام بمعاييره في جودة الطباعة.

+966 504 442 532
+966 11 445 4900
+966 11 497 0126
P.O.BOX 29465 Riyadh 11457
osoul@rabwah.com
www.osoulcenter.com

بسم الله الرحمن الرحيم

لړلیک

پیلیزه	٧
د لمونځ شرطونه	٩
د لمونځ د رکعتونو شمیر	١١
د لمونځ ارکان او فرضونه	١٨
د لمونځ د ارکانو حکم	١٩
د لمونځ واجبات	١٩
د واجباتو د پرېښودو حکم	٢٠
د تکبیر پرمهال دګوتوخورول	٢١
د لمونځ د شروع دعا	٢٢
دریم رکن: د سورت فاتحې لوستل	٢٥
امین په لوړ اواز ویل	٢٦
د سورت فاتحې سره بل سورت لوستل	٢٨
رکوع ته د تللوپه وخت کې لاسونه اوچتول	٣١
څلورم رکن: درکوع کول	٣١
لاسونه په زنګونانوکېښودل او خپلې ګوتې شا ته نه اړول	٣٢
په زنګونانو د لاسونو کېښودلو طریقه	٣٢
خپل زنګونان کلک نیول او لاسونه ترینګلي کول او له خپل بدن څخه لرې ساتل	٣٣
په رکوع کې سر نیغ یا زوړند نه نیول او ملا سیده کول	٣٤
په رکوع کې دعاویل	٣٥
په رکوع او سجده کې لس ځله دعا ویل سنت دي	٣٨
پنځم رکن: درکوع څخه پورته کېدل	٣٨
شپږم رکن: په اوو اندامونو سجده کول	٤٠
خپل لاسونه له بدن څخه لرې ساتل اوداوګو برابر کېښودل	٤١

د ورغو ترمينځ سجده کول	٤٢
په سجده کې خپلې ګوتې يوځايې کول	٤٣
په سجده کې خپلې ښنګلې له ځمکې څخه اوچتې ساتل	٤٣
سُټې ته نږدې ودرېدل	٤٤
په سجده کې د خپو د ګوتوسرونه قبلې طرف ته ماتول	٤٤
په سجده کې دا دعا ويل	٤٥
اووم رکن: د سجدې څخه پاڅېدل	٤٧
د اوچتيدلو (پاڅيدلو) په وخت کې (الله اکبر) ويل	٤٨
اتم رکن: د دوو سجدو په مينځ کې کېناستل	٤٨
د کېناستلو په وخت کې په مسواکې ګوتې اشاره کول	٤٩
د دواړو سجدو په منځ کې دعا ويل	٥٠
رکعت ته د پاڅيدو په وخت کې لږ کېناستل او بيا پاڅېدل	٥١
په مذکوره طريقه ټول لمونځ کول	٥٢
په دوهم رکعت کې د(استفتاح دعا) نه ويل	٥٣
د دوو سجدو په منځ کې د کېناستلو طريقه	٥٣
نهم رکن: د اخرني تشهد لپاره کېناستل	٥٤
لسم رکن: تشهد ويل	٥٥
دوهم رکعت ته د تشهد څخه وروسته پاڅېدل	٥٧
دريم د رکعت ته دپاڅيدوپه وخت کې لاسونه وچتول	٥٧
د ورستني تشهد د کېناستلو مسنونه طريقه	٥٨
يوولسم رکن: درود ويل په اخرني تشهد کې	٥٨
له درودوڅخه ورسته دعاګاني	٥٩
دوولسم رکن: د سلام اړول	٦٢
د سلام الفاظ لنډ ويل	٦٤
د سلام څخه ورسته دعاګاني	٦٥

الحمد لله، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وبعد:

لمونځ داسې عبادت دی چې خلک د فحاشۍ او له بدوکارونو او وېناکانوڅخه منع کوي لکه چې الله ﷻ فرمايي ﴿إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ تَنۡهَىٰ عَنِ ٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥].

ژباړه: يقينا لمونځ له بدو كارونه څخه منعه كوي.

نو ځكه الله ﷻ لمونځ داسلام دوهم ركن وګرځولو، لمونځ داسې عبادت دی چې په بدني عباداتو کې به يې له بنده مسلمان سره اول حساب کيدلی شي، د ابوهريرة رضي الله عنه رسول الله ﷺ فرمايي:

«إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُبصَلَاتِهِ فَإِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ».(١)

ژباړه: انسان سره به دقيامت په ورځ لومړی د لمونځ حساب کيږي، كه يې لمونځ روغ جوړ و کامياب او بريالی به شي او كه يې لمونځ ښه نه و نو ناکام او تاوان يې وکړ.

د الله ﷻ په وړاندې كه انسان لمونځ كې کامياب شي نو الله ﷻ به يې په ټولو هغه سوالونو کې چې ورڅخه کيږي كامياب کړي او كه ځوک لمونځ کې ناکام شي نو هغه به د الله ﷻ په وړاندې په ټولو اعمالو کې چې ورڅخه تپوس کيږي ناکام وي.

---

(١) سنن الترمذي: (٢ / ٢٦٩).

لمونځ په اسلام کې داسې فریضه ده چې الله ﷻ په جماعت سره فرض کړې ده، الله ﷻ وايي ﴿وَٱرۡكَعُواْ مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣].

ژباړه: تاسو رکوع (لمونځ) وکړئ د رکوع کونکو سره.

هغه لمونځ د نجات او کامیابۍ ذریعه ده چې د رسول الله ﷺ په طریقه تر سره شي او که داسې نه وي نو لمونځ دغه انسان ته ګټور نه بلکې عذاب ګرځي او ښیرې ورته کوي چې الله ﷻ دې داسې تباه کړه لکه زه چې دې تباه کړم.

په دې اساس لازمه مې وګڼله چې د حدیثونو په رڼا کې د پیغمبر ﷺ لمونځ د خلکو مخې ته کېږدم ترڅو په اسانه وکولی شي خپل لمونځ په هغې طریقې سر ته ورسوي کومه چې الله ﷻ پیغمبر ﷺ ته ښوولې او پیغمبر ﷺ مونږ ته ښوولې ده.

نو مونږ ته پکار دي چې دغه طریقه خپله کړو ترڅو د صحیح لمونځ خاوندان شو.

او له محترمو ورونو څخه ډېره شکریه ادا کوم چې د کتاب په تصحیح کې يې راسره بې مثاله مرسته وکړه الله ﷻ دې په خپلو خاصو پېرزوینو باندې ونازوي.

له لوی الله ﷻ څخه سوال کوم چې دا وړه رساله زما د نېکو عملونو په تله کې حساب کړي، او الله ﷻ دې دا رساله د لیکوال، ژباړن، او د ګردو لوستوالو او د چاپ مرستندویانو ته په خیر سعادت تمامه کړي.

آمین یا رب العلمین

دلمونځ شرطونه

د لمونځ نهه شرطونه دي:

١. اسلام.

٢. عقل.

٣. تمییز (چې ماشوم اووه کلنې ته ورسیږي)

٤. اودس کول.

٥. عورت پټول.

٦. له بدن څخه ګندګي لرې کول.

٧. د وخت داخلېدل.

٨. نیت کول.

٩. قبلې ته مخ ګرځول.

الله تعالی فرمايي ﴿إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ كَانَتۡ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ كِتَٰبٗا مَّوۡقُوتٗا﴾ [النساء: ١٠٣].

ژباړه: یقینا دالمونځ چې دي فرض کړي شوي دي په مومنانو باندې په معلومو وختونو کې.اوداوخت هم شرط دي لپاره دلمونځ.

دلمونځ وختونه:

١. د سهار لمونځ

لومړی وخت يې صبح صادق او وروستی وخت يې لمر راختل دي.

٢. ماسپښين لمونځ

د زوال له وخت نه شروع کيږي او اخري وخت يې دا دی چې د هر شي سيوری د هغه په اندازه شي.

٣. د مازديگر لمونځ

لومړی وخت يې هغه دی چې د هرشي سيوری په خپله اندازه شي، او ورستی وخت يې د لمر زيړېدل دي.

٤. د ماښام لمونځ

د لمر له پرېوتو څخه شروع کيږي تر شفق (سورخي) ختو پورې.

٥. د ماسخوتن لمونځ

د شفق (سورخی) له ختو څخه وروسته شروع کيږي تر نيمايي شپې پورې.

دفرض لمونځ درکعتونو شمیر

عَنْ قَيْسِ بْنِ عَمْرٍو ﵁ قَالَ: رَأَى النَّبِيُّ ﷺ رَجُلاً يُصَلِّى بَعْدَ صَلاَةِ الصُّبْحِ رَكْعَتَيْنِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «صَلاَةُ الصُّبْحِ رَكْعَتَانِ». فَقَالَ الرَّجُلُ: إِنِّى لَمْ أَكُنْ صَلَّيْتُ الرَّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَهُمَا، فَصَلَّيْتُهُمَا الآنَ فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ.[1]

ژباړه: قیس بن عمرو ﵁ وایي: چې نبي کریم ﷺ یو سړی ولید چې د سهار (فرض) لمونځ نه یې وروسته نور دوه رکعته لمونځ کو نو رسول الله ﷺ ورته وویل: د سهارلمونځ دوه رکعته دی، سړي وویل: ما ترې مخکې دوه رکعته لمونځ نه و کړی نو اوس مې هغه دوه رکعته وکړل، نو رسول الله ﷺ غلی شو (منع یې نه کړ).

فایده: په دې حدیث کې مو زده کړل چې د سهار فرض لمونځ دوه رکعته دی او د حدیث نه دا هم معلومه شوه چې د سهار سنت د سهار فرض لمونځ څخه ورسته هم کیږي.

عَنْ عَائِشَةَ ﵂ قَالَتْ: كَانَ أَوَّلُ مَا افْتُرِضَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الصَّلَاةُ رَكْعَتَانِ رَكْعَتَانِ إِلَّا الْمَغْرِبَ فَإِنَّهَا كَانَتْ ثَلَاثًا ثُمَّ أَتَمَّ اللهُ الظُّهْرَ

(١) سنن أبي داود: (١ / ٤٨٩)

وَالْعَصْرَ و الْعِشَاءَ الآخِرَةَ أَرْبَعًا فِيْ الْحَضَرِ وَأُقَرَّ الصَّلَاةُ عَلَى فَرْضِهَا الْأَوَّلُ فِيْ السَفَرِ.[1]

ژباړه: له عايشې رضي الله عنها نه روايت دی هغې ويلي دي: په نبي کريم ﷺ باندې له اول نه لمونځ دوه دوه رکعته فرض شوی و سوا د ماښام لمونځ نه چې درې رکعته و، بيا الله ﷻ په حضر کې د ماسپښين، مازديګر او ماسخوتن لمونځ څلور رکعته پوره کړ او په سفر کې يې فرض لمونځ د اول په څير دوه رکعته پرېښود.

فايده: په دې حديث کې مود هغه لمونځونو رکعتونو شمېر زده کړ چې الله ﷻ په شپه او ورځ کې پر مسلمانانو فرض کړي دي.

عَن ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنه قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّه ﷺ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ فَصَلَّى الظُّهْرَ فِي الْحَضَرِ أَرْبَعًا وَبَعْدَهَا رَكْعَتَيْن وَصَلَّى الْعَصْرَ أَرْبَعًا وَلَيْسَ بَعْدَهَا شَيْءٌ وَصَلَّى الْمَغْرِبَ ثَلَاثًا وَبَعْدَهَا رَكْعَتَيْنِ وَصَلَّى الْعِشَاءَ أَرْبَعًا.[2]

ژباړه: عبدالله بن عمر رضي الله عنه وايي چې ما د نبي کريم ﷺ سره په حضر او سفر کې لمونځ کړي دي، په حضر کې يې د ماسپښين لمونځ څلور رکعته وکړ او وروسته يې ترې دوه رکعته لمونځ نور هم وکړ، د مازديګر لمونځ يې هم څلور رکعته وکړ او وروسته يې ترې هيڅ لمونځ ونه کړ، د ماښام يې درې رکعته لمونځ وکړ او وروسته يې

(۱) مسند أحمد بن حنبل: (٦ / ٢٧٢)
(۲) مسند أحمد: (٩ / ٤٥٢)

تريې دوه ركعته وكړل او دماسخوتن يې څلور ركعته وكړل.

فايده: په دې حديث كې هم مونږ د فرض لمونځونو د ركعتونو شمېر ياد كړ.

عَنِ ابْنِ عُمَرَ ﷺ قَالَ: جَمَعَ رَسُولُ اللَّه ﷺ بَيْنَ الْمَغْرِب وَالْعِشَاءِ بِجَمْعٍ صَلَّى الْمَغْرِبَ ثَلاَثًا وَالْعِشَاءَ رَكْعَتَيْنِ بِإِقَامَةٍ وَاحِدَةٍ.(١)

د ابن عمر ﷺ څخه روايت دى چې په سفر كې نبي كريم ﷺ ماښام او ماسخوتن لمونځونه سره يو ځاى په جماعت ادا كړل، درې ركعته د ماښام او دوه د ماسخوتن، په داسې حالت كې چې د دواړو لمونځونه لپاره يې يو اقامت وكړ.

لا ندې ترتيب شوى جدول د تېرو حديثونو په رڼاكې جوړ كړى شو:

فرض لمونځ	دركعتونوشمير
سهار	دوه ركعته
ماسپخين	څلورركعته
ماذيگر	څلورركعته
ماښام	درې ركعته
ماسختن	څلورركعته

(١) صحيح مسلم: (٤ / ٧٥)

١. **عَنْ مُعَاذ بْنِ جَبَل ﵁ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «رأْسُ الأَمْرِ الإِسْلامُ، وَعُمُودُهُ الصَّلَاةُ».**[١]

ژباړه: د معاذ بن جبل ﵁ نه روایت دی چې نبی کریم ﷺ ویلي دي: د ټولو دیني کارونو سر اسلام دی او ستن یې (د دین) لمونځ دی.

فایده: په دې حدیث کې مونږ زده کړل چې سر د ټولو نېکو کارونو د اسلام راوړل دي، نو چې چا اسلام نه وي راوړی د هغه سرې هیڅ عمل د الله ﷻ په وړاندې قبول نه دی نو اسلام د نېکو اعمالو د قبلېدو لپاره شرط دی او د اسلام ټینګښت لمونځ دی نو چې لمونځ څوک نه کوي هغه مسلمان نه بلل کېږي، رسول الله ﷺ ویلي دي **«إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكَ الصَّلَاةِ».**[٢]

ژباړه: د انسان او شرک او کفر ترمنځ جداوالی د لمونځ نه کول دي.

همدارنګه په حدیث کې مونږ ته د لمونځ اولنی شرط هم ذکر شو چې اسلام دی، له دې نه بغېر لمونځ نه صحیح کېږي.

همدارنګه الله ﷻ له نیت نه بغیر یو عمل هم نه قبلوي نو د لمونځ لپاره نیت کول شرط دي، رسول الله ﷺ فرمایي: **«إِنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ».**[٣]

(١) أخرجه: ابن ماجه (٣٩٧٣)، والترمذي (٢٦١٦)
(٢) صحیح مسلم: (٨٢).
(٣) صحیح البخاري: (١).

ژباړه: يقينا د ټولو اعمالو مدار په نيت پورې تړلی دی.

هېره دې نه وي دا د لمونځ لپاره اتم شرط دی.

٢. **عَنْ جَابِر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكَ الصَّلَاةِ».**(١)

ژباړه: له جابر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ نه روايت ځی چې رسول الله ﷺ فرمايلي دي د انسان او شرک او کفر ترمنځ جداوالی د لمونځ نه کول دي.

فايده: په دې حديث کې مونږ زده کړل چې که څوک لمونځ کوي نو هغه به مسلمان وي او چې څوک لمونځ نه کوي نو هغه به مشرک او کافر وي.

نوچې کوم لمونځ د پيغمبر ﷺ په طريقه نه وي هغه لمونځ د الله ، په وړاندې قبول نه دی، دا داسې شو لکه چې له سره چا لمونځ نه وي کړی په دې سره سړی له دين څخه وځي.

٣. **عَنْ عَبْدِاللَّه بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ ذَكَرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا فَقَالَ: «مَنْ حَافَظَ عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا وَبُرْهَانًا وَنَجَاةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهَا لَمْ تَكُنْ لَهُ نُورٌ وَلَا بُرْهَانٌ وَلَا نَجَاةٌ وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ قَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَأُبَيِّ بْنِ خَلَفٍ».**(٢)

ژباړه: له عبدالله بن عمرو بن العاص رَضِيَ اللهُ عَنْهُ نه روايت دی چې رسول

(١) صحيح مسلم: (٨٢).
(٢) مسند أحمد: (١١ / ١٤١)

الله ﷺ یوه ورځ لمونځ یاد کړ او ویېویل: که څوک په لمونځ حفاظت (همېشوالی) وکړي نو لمونځ به ورله رڼا، دلیل اود قیامت ویه روځ دخلاصون ذریعه شي، او که څوک پرې حفاظت ونه وکړي (خیال يې ونه ساتي) نو د قیامت په ورځ به ورله رڼا، دلیل او د خلاصون هېڅ ذریعه نه وي، او د دې سره به د قیامت په ورځ د قارون او فرعون او هامان او د ابي بن خلف ملګری وي.

فایده: دا حدیث مونږ ته راښايي چې باید مسلمان په خپل پنځه وخته فرض لمونځ باندې همېشوالی وکړي چې د قیامت په ورځ د مسلمان لپاره رڼا او همدارنګه دخلاصون دلیل وګرځي.

او که چرته مسلمان په خپل لمونځ کې کوتاهي وکړي او په خپل وخت يې ادا نکړي یا کله کړی او کله نه کړی نو دا لمونځ سړي ته څه فایده نه رسوي بلکې واپس پرې دلیل وي تر دې چې دا انسان به د قارون او د فرعون او د هامان او د ابي بن خلف ملګری وګرځي.

الله ¸ دې مونږ د دوی له ملګرتوب نه وساتي، امین یا رب العلمین.

٤. **عَنْ أَبِيْ حَازِم ﵁ قَالَ: «لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّه ﷺ قَامَ عَلَيْه فَكَبَّرَ وَكَبَّرَ النَّاسُ وَرَاءَهُ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ ثُمَّ رَفَعَ فَنَزَلَ الْقَهْقَرَى حَتَّى سَجَدَ فِيْ أَصْلِ الْمِنْبَرِ ثُمَّ عَادَ حَتَّى فَرَغَ مِنْ آخرِ صَلاَته ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّيْ صَنَعْتُ هَذَا لِتَأْتَمُّوا بِيْ وَلِتَعَلَّمُوا صَلاَتِيْ».**[١]

(١) صحیح مسلم: (٢ / ٧٤)

ژباړه: ابو حازم ﵁ وايي چې رسول الله ﷺ مې په خپل ممبر ولید چې تکبیر یې وکړ، خلکو وروسته اقتداءً هم تکبیر وکړ، نبي کریم ﷺ په ممبر و نو لاندې ورځخه راښکته شو او دممبر په بیخ کې یې سجده وکړ، بیرته ممبر ته پورته شو، تر دې چې له لمونځ ځخه اوزګار شو خلکو ته یې مخ راوګرځو او ورته یې وویل: اې خلکو! داسې لمونځ مې ځکه وکړ چې تاسو راپسې اقتداء وکړئ او زما د لمونځ طریقه زده کړئ.

فایده: دا حدیث مونږ ته را ښایي چې باید معلمین او امامان خلکو ته لمونځ په عملي شکل وښایي ترځو خلک ښه پوهه شي او د صحیح لمونځ طریقه زده کړي

٥. **عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ ﵁ قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».**(١)

ژباړه: دمالک ابن الحویرث ﵁ نه روایت دی چې رسول الله ﷺ ویلي دي: تاسو لمونځ وکړئ لکه څرنګه چې تاسو ماوینئ او زه لمونځ کوم.

فایده: دې حدیث کې مونږ ته رسول الله ﷺ امر کړی دی چې داسې لمونځ به کوئ چې څنګه یې زه کوم او تاسو ما ګورئ، نو پیغمبر ﷺ خو وفات دی مونږ به لمونځ د هغه له احادیثو ځخه اخلو، دا به داسې شي لکه هغه چې لمونځ کوي او مونږ ورته ګورو.

---

(١) صحیح البخاري: (١ / ٢٢٦)

٦. **عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَأَسْبِغِ الْوُضُوءَ ثُمَّ اسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ فَكَبِّرْ».**[١]

ژباړه: له ابو هریره رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ ویلي دي: تاسو چې کله لمونځ ته پاڅیږئ نو اول پوره اودس وکړه بیا قبلې ته مخامخ شه او (الله اکبر) ووایه.

فایده: دا حدیث مونږ ته راښایي چې کله سړی د لمونځ لپاره پاڅیږي نو اول به اودس کوي ځکه چې بې اودسه لمونځ نه کیږي په اودس کې به خپل اندامونه پوره وینځي او چې لمونځ کوي نو قبلې ته به مخامخ شي او تکبیر تحریمه به ووایي.

په دې حدیث کې مونږ ته د لمونځ دوه شرطونه ذکر شول چې اودس کول او قبلې ته مخ کرځول دي.

د لمونځ ارکان او فرضونه

لمونځ څوارلس ارکان او فرضونه لري:

١. ودریدل سره له طاقته.

٢. تکبیر تحریمه ویل.

٣. د امام او مقتدي دواړو په حق کې سورت فاتحه لوستل.

٤. رکوع کول.

٥. له رکوع څخه پورته کیدل او سم سیده ودریدل.

---

(١) صحیح مسلم: (٢ / ١١)

٦. په اوو اندامونو سجده کول.

٧. له سجدې څخه پورته کېدل.

٨. د دوو سجدو ترمنځ کېناستل.

٩. اخرنی تشهد ويل.

١٠. د اخرنی تشهد لپاره کيناستل.

١١. په اخرني تشهد درود ويل.

١٢. ټول ارکان په اطمينان سره ادا کول.

١٣. سلام ګرځول.

١٤. په ترتيب سره ټول ارکان سر ته رسول.

د لمونځ د ارکانو حکم:

که څوک رکن قصداً پريږدي لمونځ يې باطليږي، خو که سهواً له چا څخه پاتې شي رکن به راوګرځوي او ورسره به سجده سهوه هم وکړي.

د لمونځ واجبات:

لمونځ اته واجبات لري:

١. له تکبيرې تحريمي نه بغير ټول تکبيرونه.

٢. په رکوع کې د سبحان ربي العظيم ويل.

٣. د امام او ځانله لمونځ کونکی لپاره د سميع الله لمن حمده ويل.

٤. د ربنا ولک الحمد ویل.

٥. په سجده کې د سبحان ربي الأعلی ویل.

٦. د دوو سجدو په منځ کې دعا ویل.

٧. د اولني تشهد لپاره کېناستل.

٨. د اولني تشهد ویل.

د واجباتو د پرېښودو حکم:

که څوک په قصد سره واجب پرېږدي لمونځ یې باطلیږي خو که له چا څخه سهواً پاتې شي نو جبیره یې په دوو سجدو سره کیږي چې د (سهوې سجده) باندې یې خلک پیژني.

له دې علاوه چې په لمونځ کې څومره اعمال دي ټول سنت دي.

اول او دوهم رکن:

اول رکن ودرېدل دي، او دوهم رکن تکبیر تحریمه ده.

داولني او دوهم رکن دلیل:

٩. **عَنْ أَبِيْ حُمَيْدٍ السَّاعديِّ ﵁ قَال: «كَانَ رَسُولِ اللَّه ﷺ إِذَا قَامَ في الصَّلَاة اعْتَدَلَ قَائمًا وَرَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى يُحَاذِيَ بِهِمَا مَنْكِبَيْهِ ثُمَّ قَالَ «اللَّهُ أَكْبَرُ».**[١]

ژباړه: له ابوحمید الساعدي ﵁ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ

(١) سنن ابن ماجه: (١ / ٢٨٠)

به کله په لمونځ ودرېده نو نېغ به ودرېده او او دواړه لاسونه به يې دومره پورته کړل چې د اوږو سره به يې برابر شول، او بيا به يې الله اکبر وويل.

فايده: دا حديث مونږ ته راښايي چې کله يو سړی لمونځ کوي نو سيده نېغ به ودرېږي او چې کله تکبير تحريمه وايي نو لاسونه به د اوږو برابر اوچت کړي او بيا به الله اکبر ووايي.

د تكبير پرمهال د ګوتو خورول:

١٠. **عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ** رَضِيَ اللهُ عَنْهُ **قَالَ**: «**كَانَ رَسُوْلُ اللهِ** ﷺ **إِذَا كَبَّرَ نَشَرَ أَصَابِعَهُ**».(١)

ژباړه: له ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت دي چې رسول الله ﷺ **به** کله د لمونځ لپاره تکبير تحريمه کو نو خپلې ګوتې به يې خورولې.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته دا راښودل کېږي چې کله يو لمونځ ګذار تكبير تحريمه كوي نو د لاسونود اوچتولو په وخت کې به خپلې ګوتې خوروي يعني د لاسونوګوتې به سره نه يو ځايې كوي.

لاس په سينه کېښودل

١١. **عَنْ هُلْبٍ** رَضِيَ اللهُ عَنْهُ **قَالَ**: «**رَأَيْتُ رَسُوْلَ اللهِ** ﷺ: «**يَنْصَرِفُ عَنْ يَمِيْنِهِ وَعَنْ يَسَارِهِ وَيَضَعُ يَدَهِ عَلَي صَدْرِهِ**».(٢)

(١) سنن الترمذي: (١/٣٣)
(٢) رواه احمد: (٥١/٣)

ژباړه: د هلب رضي الله عنه څخه روایت دی چې ما رسول الله ﷺ ولید چې ګرځوو به یې سلام ښي طرف او چپ طرف ته او خپل لاسونه به یې په سینه کېښوده.

فایده: په دې حدیث کې مونږ زده کړل چې کله تکبیر تحریمه وایو نو بیا به لاسونه په سینه باندې ږدو، نه له نامه نه ښکته.

د لمونځ د شروع دعا

۱۲. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه فَقُلْتُ: «بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ إِسْكَاتُكَ بَيْنَ التَّكْبِيرِ وَالْقِرَاءَةِ مَا تَقُولُ قَالَ: أَقُولُ: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ؛ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ».(۱)

ژباړه: دابوهریره رضي الله عنه څخه روایت دی چې ما پیغمبر ﷺ ته وویل: زما مور او پلار دې له تا څخه قربان شي چې د تکبیر او قراءت ترمنځ چپ کیدو کې دې ته څه وایې؟ هغه وویل: زه وایم: «اللّٰهُمَّ باعد..» ای الله ! ته جداوالی راوله زما او زما د ګناهونو په منځ کې په اندازه د مشرق او مغرب، او ای الله ته ما لره پاک کړې زما د ګناهونونه لکه څرنګه چې پاکولی شي سپینه جامه له ښیري څخه، او ای الله ووینځې زما ګناهونه په اوبو او په واورې او په ګلې سره.

فایده: په دې حدیث کې مونږ زده کړل چې کله تکبیر تحریمه

(۱) صحيح البخاري: ۱۰ كتاب الأذان: ۸۹ باب ما يقول بعد التكبير

وویل شي نو باید مونږ ذکر شوې دعا ولولو او که چا ته نه وي یاده نو باید دا دعا ولولي:

١٣. **عَنْ عَائِشَةَ ﵂ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا اسْتَفْتَحَ الصَّلاَةَ قَالَ: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ».**(١)

ژباړه: له بي بي عایشي ﵂ نه روایت دی چې رسول الله ﷺ **به** کله لمونځ شروع کو نو ویل به یې: پاکي ده الله ﷻ ته لره د هر قسم عیب او نقصان څخه او ښایسته ثناګانې او د کمال څخه ډک صفتونه دي تا لره او برکت والا دی نوم ستا او اوچت دی شان ستا او نشته د بندګۍ لایق په حقه بغیر له تا نه.

١٤. **اعوذ باالله، او بسم الله ویل سورت فاتحې څخه ورسته:**

١٥. **عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ﵁ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ مِنْ هَمْزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْثِهِ».**(٢)

ژباړه: د ابو سعیدخدري ﵁ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ به ویل: زه له شیطان رټلی شوي نه په الله ﷻ پورې چې اوریدونکی او پوهه دی پناه نیسم د هغه دوسوسو څخه او د هغه د تکبر او له پوکو څخه.

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم: (٢ / ٤٣١)
(٢) سنن الترمذي: (١ / ٣٣) وصححه ابن حبان والحاكم

فایده: په دې حدیث کې مونږ زده کړل چې کله مونږ قرات شروع کوو نو باید اول اعوذ بالله ووایو، الله ﷻ هم فرمايي: «**وإِذَاقَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْبِالله مِنَ الشَيْطَنِ الرَّجِيْم**».

ژباړه: کله چې قران کریم لولې نو له شیطان رټلی شوي څخه الله پورې پناه وغواړه. نو باید د سورت فاتحې څخه مخکې (اعوذ بالله) وویل شي.

١٦. **عَنْ نُعَيْم الْمُجْمِر ﵁ قَالَ: «صَلَيْتُ وَرَاءَ أَبي هُرَيْرَةَ ﵁ فَقَرَأَ: بِسْم الله الرَّحْمَن الرَّحيم، ثُمَّ قَرَأَ بِأُم الْقُرْآن حَتَّى بَلَغَ ﴿وَلا الضَّالِّينَ﴾ قَالَ: آمِينَ وَقَالَ النَّاسُ: آمِينَ وَفيْه ثُمَّ يَقُوْلُ إِذا سَلَّمَ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنِّي لأَشْبَهُكُمْ صَلاَةً بِرَسُولِ الله ﷺ».**[١]

ژباړه: د نعیم المجمر ﵁ نه روایت دی چې ما په ابو هریرة ﵁ پسې لمونځ وکړ نو هغه اول بسم الله وویله او بیا یې ام القران (سورة الفاتحه) ولوستله تر دې چې (غیر المغضوب علیهم ولا الضالین) ته ورسېد نو ابو هریره ﵁ امین وویل او خلکو هم امین وویلو.

په دې حدیث کې دا هم راغلي دي چې بیا یې وویل کله چې یې سلام واړه و نو ویویل زما دې په هغه ذات قسم وي چې زما روح د هغه په لاس کې ده یقینا زه رسول الله ﷺ ته د لمونځ په اعتبار له تاسو نه ډېر زیات ورته یم.

فایده: په دې حدیث کې مونږ زده کړل چې باید سورة فاتحې

(١) سنن الدارقطني: (١ / ٣٠٥)

ښخه مخکې "بسم الله" وويل شي، همدا رنګه امين بايد په زوره وويل شي ځکه نعيم المجمر ﵁ وايي چې كله ابو هريره ﵁ "و لا الضالين" وويل نو بيا يې امين هم وويل او وروسته خلكو هم امين وويل نو معلومه شوه چې امين بايد په زوره وويل شي ځكه ابو هريره ﵁ په قسم سره وويل چې پيغمبر ﷺ به داسې لمونځ کو نو په دې احاديثو عمل پكار دی نه داحاديثوښخه ځوابونه.

دريم ركن: د سورت فاتحې لوستل

ددريم رکن دليل:

۱۷. **عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ﵁ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قَالَ: «لاَ صَلاَةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ».**(۱)

ژباړه: له عبادة بن صامت ﵁ نه روايت دی چې يقينا رسول الله ﷺ ويلي دي: د هغه چا لپاره لمونځ نشته دی چې سورت فاتحه ونه وايي.

فايده: په دې حديث کې مونږ ياد کړل چې څوک په خپل لمونځ کې سورة فاتحه ونه وايي نو د هغه لمونځ نه كيږي ځكه حديث كې ذكر شو **(لاصلاة)** يعني له سره د دې سړي لپاره لمونځ نشته كه بې فاتحې لمونځ يې وكړه نو دا داسې شو لكه چې له سره يې نه وي كړی، كه ځانله لمونځ وي او كه په امام پسې وي.

لکه په راروان حديث کې به ذكر شي.

(۱) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم: (۱ / ۲۵٦)

۱۸. **عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِت رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ: رَسُوْلُ اللهِ ﷺ: «لاَ صَلاَةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ خَلْفَ الْإِمَامِ».**(۱)

ژباړه: له عبادة بن صامت رضي الله عنه نه روايت دی چې رسول الله ﷺ ويلي دي: د هغه چا لپاره لمونځ نشته دی چې سورت فاتحه په امام پسې ونه لولي.

فايده: دې حديث کې مونږ ته زده کړل چې د سورت فاتحې نه بغير لمونځ نه کيږي، که ځانله لمونځ وي او که امام پسې وي.

نو دا د مذهب خبره نه ده بلکې په دې کې ښکاره دا حديث راغلي دي بايد مونږ يې په سر سترګو ومنو.

امين په لوړ اواز ويل

۱۹. **عَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا قَرَأَ (وَلاَ الضَّالِّينَ) قَالَ آمِينَ وَرَفَعَ بِهَا صَوْتَهُ».**(۲)

ژباړه: له وائل بن حجر رضي الله عنه نه روايت دی چې رسول الله ﷺ به کله "و لا الضالين" ووايو نو بيا يې وويل "امين" او اواز به يې پرې اوچت کړ.

فايده: په دې حديث کې مونږ زده کړل چې کله (ولا الضالين) وويل شي نو بايد په اوچت اواز (امين) وويل شي.

---

(۱) رواه البيهقي في كتاب القراءة: ٤٦
(۲) سنن أبي داود - (۱ / ۳٥۱)

دا د پیغمبر ﷺ سنت دي او د یهودو پرې زړه دردیږي الله ¸ دې د دوی ملګرو زړونه وردروي.

دا د کوم تنظیم او کومې ډلې نښه نه ده بلکې د پیغمبر ﷺ سنت دي چا چې دا د چا لپاره نښه ګرځولې ده نو په خطا دي د یهودو سره مرسته کول دي لکه چې په دې راروان حدیث کې به بیان شي.

۲۰. **عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَا حَسَدَتْكُمُ الْيَهُوْدُ عَلَى شَيْءٍ مَا حَسَدَتْكُمْ عَلَى السَّلَامِ وَالتَّأْمِيْنِ».**[1]

ژباړه: د بي بي عائشې رضي الله عنها نه روایت دی چې نبي کریم ﷺ ویلي دي: کینه او حسد نه کوي له تاسو سره یهود په هیڅ شي باندې لکه څومره چې حسد او کینه کوي تاسو سره د سلام په اچولو او په امین ویلو سره په لمانځه کې.

فایده: په دې حدیث کې رسول الله ﷺ مونږ ته هغه دوه شیان په ګوته کړل چې په هغې سره یهود دردیږي او همدغه یې د کینې او حسد لامل ګرځي چې یو له هغې څخه سلام اچول او بل په زوره امین ویل، هر هغه څوک چې د یهودو دشمن وي او د رسول الله ﷺ سره یې مینه او محبت وي نو هغه به په دې حدیث باندې عمل کونکی وي او د چا چې د یهودو سره مینه وي نو هغه به یې پخپله هم نه وایي او نور مسلمانان به ترې هم منع کوي او دا سنت به

(۱) سنن ابن ماجه - (۱ / ۲۷۸)

ورته داسې معرفي کوي چې دا د یوې ډلې نښه او نشان دی او دا خلک د دنیا په مخ بد خلک دي.

د سورت فاتحې سره بل سورت لوستل

۲۱. **عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ﵁ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ثُمَّ اقْرَأْ بِمَا تَيَسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ».**(۱)

ژباړه: له ابو هریره ﵁ نه روایت دی چې رسول الله ﷺ ویلي دي: او بیا ولوله (له سورت فاتحې نه وروسته) هغه چې اسان وي له تاسره (ښه درته یاد وي) د قرانکریم څخه.

فایده: دې حدیث کې مونږ یاد کړل چې د سورت فاتحې څخه وروسته به له قرانکریم څخه هغه ځای لولې چې تا ته ښه یاد وي.

ج: په اولنې رکعت کې اوږد قراءت کول او په دوهم کې له اولنې څخه کم قراءت کول:

۲۲. **عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ ﵁: «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُطَوِّلُ فِيْ الرَّكْعَةِ الْأُوْلَى مَالَا يُطَوِّلُ فِيْ الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ وَهَكَذَا فِيْ الظُّهْرِ وَهَكَذَا فِيْ الصُّبْحِ».**(۲)

ژباړه: له ابوقتادةالانصاري ﵁ نه روایت دی چې نبي کریم ﷺ به په لومړني رکعت کې دومره اوږد والی کو چې په دوهم رکعت کې

(۱) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (۳ / ۸٦)
(۲) صحيح البخاري - (۱ / ۲٦۹)

به دومره نه کو، په دې طريقه به يې لمونځ کو د ماسپښين او سهار لمونځ کې.

فايده: دې حديث کې مونږ زده کړل چې اولنی رکعت به له دوهم رکعت څخه لږ اوږد وي څکه څوک چې د جماعت له لمونځ څخه لږ ورسته وي چې هغه هم اولنی رکعت راونيسي.

د مد په حروفو باندې مد کول

۲۳. عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «كَانَتْ قِرَاءَةُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَدًّا، ثُمَّ قَرَأَ (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) يَمُدُّ (بِسْمِ اللَّهِ) وَيَمُدُّ بِـ(الرَّحْمَنِ) وَيَمُدُّ بِـ(الرَّحِيمِ)».[١]

ژباړه: له انس رضي الله عنه نه روايت دی چې د رسول الله ﷺ لوستل به د مد په حروفو مد کول وو، بيا به يې (بسم الله الرحمن الرحيم) ولوستله او مد يې وکړه په (بسم الله) کې او همدا رنګه مد يې وکړه په (الرحمن) کې اوهمدارنګه مد يې وکړه په(الرحيم) کې.

فايده: دا حديث مونږ ته راښايي چې نبي کريم ﷺ قراءت داسې وو چې په کوم ځای کې به مد و نو په هغې به يې مد کومعنا دا ده چې پيغمبر ﷺ به خپل قراءت په قلاره قلاره ويلو، تلوار به يې نه کو، په دې کې له هغه قراءت نه منع راغلې ده چې ځينې قاريان صاحبان يې د رمضان په تراويح لمونځ کې په تلوار سره کوي.

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٢ / ٤٦٩)

٢٤. عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: «أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقْرَأُ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيْمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ فَقَطَّعَهَا آيَةً آيَةً وَعَدَّهَا عَدَّ الْأَعْرَابِ وَعَدَّ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيْمِ آيَةً وَلَمْ يَعُدَّ عَلَيْهِمْ».[1]

ژباړه: له ام سلمة رضي الله عنها نه روایت دی چې نبي کریم ﷺ سورت فاتحه لوستله، او هر ا یت به یې جدا جدا لوسته او د بانډچیانوپه څیر به یې ایتونه شمېرل، او شمیرله به یې (بسم الله) جدا ایت، او (انعمت علیهم) یې مستقل ایت ونه شمیره (یعني ایات یې په (والضالین) ختم کړ.

فایده: دې حدیث کې مونږ زده کړل چې رسول الله ﷺ به په خپل قراءت کې یو یو ایت لوسته او تلوار به یې نه کو، داسې قراءت به یې کو لکه بانډه چیان چې شمار ساده او په قلار وي او رسول الله ﷺ به (بسم الله) د سورت فاتحې جدا ایات شمیره، او هر چې (انعمت علیهم) دی نو په دې ځای به یې وقف کو، دا ځای به یې بېل ایت نه شمېره بلکې ایات به یې په (والضالین) باندې ختمو، نو په دې سره سورت فاتحه (٧) ایتونه شوه.

مونږ له پکار دي چې د رسول الله ﷺ د قرائت پشان قرائت وکړو او تلوار ونه کړو.

(١) سنن الدارقطني - (١ / ٣٠٧)

۞ رکوع ته د تللوپه وخت کې لاسونه اوچتول

٢٥. عَنْ عَبْدِاللَّهِ بْنِ عُمَرَ رضي الله عنه قَالَ: «رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى تَكُونَا حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ وَكَانَ يَفْعَلُ ذَلِكَ حِينَ يُكَبِّرُ لِلرُّكُوعِ وَيَقُولُ: «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ».[(١)]

ژباړه: له عبدالله بن عمر رضي الله عنه نه روایت دی چې ما رسول الله صلى الله عليه وسلم لیدلی و چې کله به لمونځ ته ودرېده نو خپل دواړه لاسونه به یې اوچت کړل تر دې چې د اوږو سره به برابر به شول او دغه کار (لاسونه اوچتول) به یې د رکوع لپاره تکبیره کې هم کو، او بیا به یې وویل (سمع الله لمن حمده) له رکوع نه وروسته.

۞ څلورم رکن: درکوع کول

رکوع ته د ښکته کېدو پرمهال د تکبیروېل

٢٦. عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّهُ كَانَ يُكَبِّرُ كُلَّمَا خَفَضَ وَرَفَعَ وَيُحَدِّثُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَفْعَلُ ذَلِكَ.[(٢)]

ژباړه: له سهیل رضي الله عنه نه روایت دی دا روایت کوي له خپل پلار نه او دا روایت کوي د ابوهریره رضي الله عنه نه چې هغه به د ښکته کېدو او پورته کېدو په وخت کې الله اکبر کو او ابو هریره رضي الله عنه به وویل چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به هم داسې کول.

فایده: په دې حدیث کې مونږ زده کړل چې کله په لمونځ کې ښکته

(١) صحیح البخاري - (١ / ٢٥٨)
(٢) صحیح مسلم - (٢ / ٨)

یا پورته کېږو نو باید (الله اکبر) ووایو، دا د نبي کریم ﷺ طریقه ده او له تکبیر تحریمه نه بغیر ټولو تکبیرونو ته تکبیر د انتقال ویل کېږي.

لاسونه په زنګونانوکېښودل او خپلې ګوتې شا ته نه اړول

۲۷. **عَنْ سَعْدٍ رضي الله عنه قَالَ: «أُمِرْنَا أَنْ نَضَعَ أَيْدِينَا عَلَى الرُّكَبِ».**(۱)

ژباړه: د سعد رضي الله عنه نه روایت دی چې مونږ ته امر کړی شوی دی په دې باندې چې خپل لاسونه (رکوع کې) په زونګونانو باندې کېږدو.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته دا راوښودل شول چې کله رکوع ته ښکته شو نو باید لاسونه په زنګونانو باندې کېږدو.

په زنګونانو د لاسونو کېښودلو طریقه

۲۸. **عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرٍو رضي الله عنه قَالَ: «أَلَا أُصَلِّي لَكُمْ كَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي فَقُلْنَا: بَلَى فَقَامَ فَلَمَّا رَكَعَ وَضَعَ رَاحَتَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَجَعَلَ أَصَابِعَهُ مِنْ وَرَاءِ(۲) رُكْبَتَيْهِ..(۳)**

ژباړه: عقبة بن عمرو رضي الله عنه ووېل: ایا زه تاسوته هغه ډول لمونځ نه کوم چې ما پرې رسول الله ﷺ لیدلی دی چې دغه ډول لمونځ یې

(۱) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (۱ / ۱۰۰)
(۲) دلته (وراء) د مخکې په معنی دی، دیته په عربۍ کې اضداد ویل کېږي، د بېلګې په توګه (وكان ورائهم ملك) دلته هم (وراء) د (أمام) په معنی راغلی دی.
(۳) سنن النسائي (۱۱۸)

کو؟ مونږ وويل ولې نه! نو هغه پاځېد کله چې يې رکوع وکړه نو دواړه ورغوي يې په خپلو زنګونانو باندې کېښودل او ګوتې يې د خپلو زنګونانو مخې ته وګرځولې.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته د رکوع کولو طريقه راوښودل شوه چې لمونځ کونکی به خپل ورغوي په زنګونانو باندې ږدي او خپلې ګوتې به شا ته نه اړوي.

خپل زنګونان کلک نيول او لاسونه ترينګلي کول او له خپل بدن څخه لرې ساتل

٢٩. عَنْ أَبِيْ حُمَيْد ﵁ قَالَ: «ثُمَّ رَكَعَ فَوَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ كَأَنَّهُ قَابِضٌ عَلَيْهِمَا وَوَتَّرَ يَدَيْهِ فَتَجَافَى عَنْ جَنْبَيْهِ».[١]

ژباړه: ابوحميد ﵁ وايي چې بيا يې رکوع وکړه او دواړه لاسونه يې په خپلو زنګونونو باندې په داسې حالت کې کېښودل چې کلک يې نيولي وو او دواړه لاسونه يې ترينګلي کړي وو او له ډډ نه يې جدا کړي وو.

فايده: په دې حديث کې مو ياد کړل چې کله هم رکوع کوو نو خپل زنګونان به کلک نيسو او په څنګلو کې به لاسونه نه راټولو بلکې د ليندې په څېر به يې ترنګلي کوو او سست او مړه به لاسونه نه نيسو.

(١) سنن أبي داود - (١ / ٢٦٧)

په رکوع کې سر نېغ یا زوړند نه نیول او ملا سیده کول

۳۰. عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا رَكَعَ لَمْ يُشْخِصْ رَأْسَهُ وَلَمْ يُصَوِّبْهُ، وَلَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ.[1]

ژباړه: بي بي عا ئشي رضي الله عنها وايي چې رسول الله ﷺ به کله رکوع کوله نو سر به يې نه ځوړوند نيو نه به يې نېغ نيو بلکې درميانه به و (يعني سيده به و).

فايده: په دې حديث کې مو ياد کړل چې کله رکوع کوو نو خپل سر به نه نېغ نيسو او نه به يې زوړنده وو بلکې سيده به وي او خپل د سجدې ځاي ته به ګورو.

۳۱. عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رضي الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تُجْزِئُ صَلَاةٌ لَا يُقِيمُ الرَّجُلُ فِيهَا صُلْبَهُ فِي الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ».[2]

ژباړه: له ابومسعود انصاري رضي الله عنه نه روايت دی چې رسول الله ﷺ ويلي دي: د هغه چا لمونځ نه صحيح کېږي چې په رکوع او سجده کې خپله ملا سمه سيده نه کړي.

فايده: دا حديث مونږ ته راښايي چې د چا ملا په رکوع او سجده کې سمه سيده نه وي نو لمونځ يې صحيح نه دی، او ناقص لمونځ الله نه قبلوي بايد په دې ډير اهتمام وشي چې داسې نه لمونځ کوو او قبليږي نه او واپس پرمونږ باندې عذاب وي.

---

(۱) صحيح مسلم - (۲ / ۱۰۷)
(۲) سنن الترمذي - (۲ / ۵۱)

دځلورم رکن دليل

۳۲. عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ رَاكِعًا».[۱]

ژباړه: د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دی چې رسول الله ﷺ ويلي دي: بيا رکوع وکړه تر دي چې ښه په ارام شې په داسې حال کې چې ته رکوع کونکی يې.

فايده: په دې حديث کې پيغمبر ﷺ مونږ ته راښايي چې په رکوع کې به دومره وخت پاتې کيږې چې پوره ارامتيا حاصله کړې، بايد دومره وخت په کې تير شي چې درې کرتې په کې "سبحان ربي العظيم" وويل شي.

په رکوع کې دعاويل

اوله دعا:

۳۳. عَنْ حُذَيْفَةَ رضي الله عنه: «قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ رَكَعَ فَجَعَلَ يَقُولُ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ».[۲]

ژباړه: د حذيفه رضي الله عنه نه روايت دی چې ما لمونځ وکړه د نبي کريم ﷺ سره کله چې يې رکوع وکړه نو شروع شو ويويل: (سبحان ربي العظيم) زما رب له هر ډول عيب او نقصان نه پاک دی او لوي ذات دی.

---

(۱) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (۳ / ۸٦)
(۲) صحيح مسلم - (۲ / ۱۸٦)

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله رکوع کوو باید هغه مسنوني دعاګانې په کې ووایو چې یوه یې (سبحان ربي العظیم) ده او نورې به هم ذکر شي.

درې ځل یې ویل سنت دي په دې باندې دا حدیث دلیل دی:

٣٤. **عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «إِذَا رَكَعَ أَحَدُكُمْ، فَقَالَ فِي رُكُوعِهِ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَدْ تَمَّ رُكُوعُهُ، وَذَلِكَ أَدْنَاهُ، وَإِذَا سَجَدَ، فَقَالَ فِي سُجُودِهِ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَدْ تَمَّ سُجُودُهُ، وَذَلِكَ أَدْنَاهُ».**(١)

ژباړه: له ابن مسعود رضي الله عنه څخه روایت دی چې نبي کریم ﷺ ویلي دي: تاسو کې چې کله څوک رکوع کوي نو په رکوع کې دې ووایي: زما رب له هر قسمه عیب او نقصان نه پاک دی او لوی دی، درې کرتې نو ددغه سړي رکوع پوره شوه، او د سبحان ربي العظیم درې کرته ویل کمه اندازه ده، یعنې د دېنه به کم نه شي ویل کېدی او د ډېر لپاره یې حد نشته.

دوهمه دعا:

٣٥. **عَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ فِي رُكُوعِهِ « سَبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ»**.(٢)

ژباړه: له بي بي عایشې رضي الله عنها نه روایت دی چې رسول الله ﷺ به په

(١) سنن الترمذي - (٢ / ٤٦)
(٢) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٤ / ١٥٦)

خپلې رکوع او سجده کې ویل: "سبوح قدوس رب الملائکة والروح" زما د رب ډېره تسبیح بیانیږي او له هر قسمه عیب او نقصان نه ډیر پاک دی او هغه د ټولو ملائکو او د جبریل عليه السلام رب دی.

فایده: دې حدیث کې مونږ د رکوع دوهمه دعا یاده کړه چې کله رکوع کو نو دا دعا په کې هم ویلی شو.

دریمه دعا (هېره دې نه وي چې دا دعا په سجده کې لوستلی شي):

٣٦. **عَنْ عَائِشَةَ** رضي الله عنها **قَالَتْ**: «**كَانَ رَسُولُ اللَّه** ﷺ **يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ**: «**سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي**».(١)

ژباړه: له بي بي عایشې رضي الله عنها نه روایت دی چې رسول الله ﷺ به په رکوع او سجده کې دا دعا ډېره ویله: «**سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي**] ای الله زمونږ ربه! تا لره پاکي ده له هر قسمه عیب او نقصان څخه، او تا لره له کمال څخه ډک صفوتونه دي ای الله ! ته ما ته زما د ګناهونو ښښنه وکړه.

فایده: په دې حدیث کې مونږ دریمه دعا یاده کړه چې په رکوع او سجده کې ویل کیږي پیغمبر ﷺ به هم دا دعا ډیره ویله مونږ له هم پکار دي چې دا دعا په خپلو رکوعګانو او سجدو کې ډېره ووایو.

(١) صحيح البخاري - (١ / ٢٧٤)

د: په رکوع او سجده کې لس ځله دعا ویل سنت دي:

۳۷. **عَنْ أنس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «مَا صَلَّيْتُ وَرَاءَ أَحد بَعْدَ رَسُول اللَّه ﷺ أَشْبَهَ صَلاَةً بِرَسُول اللَّه ﷺ مِنْ هَذَا الْفَتَى يَعْنِى عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيز، قَالَ فَحَزَرْنَا فِي رُكُوعِهِ عَشْرَ تَسْبِيحَاتٍ وَفِى سُجُودِهِ عَشْرَ تَسْبِيحَاتٍ».**(۱)

ژباړه: له انس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نه روایت دی چې د نبي کریم ﷺ نه وروسته ما د هیڅ چا پسې لمونځ نه دی کړی چې د هغه سره یې لمونځ ډېر مشابه وي له دې ځوان څخه یعنې (عمر بن عبد العزیز) انس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وویل چې مونږ یې رکوع او سجده په لسو لسو تسبیحاتو اټکل کړه.

فایده: په دې حدیث کې مونږ یاد کړله چې باید لمونځ ګذار دومره رکوع او سجده وکړي چې لس لس کرتي پکې تسبیحات ووایي.

پنځم رکن: درکوع څخه پورته کیدل

د (سمع الله لمن حمده) ویل:

۳۸. **عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّه ﷺ يَقُوْلُ: «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» حِيْنَ يَرْفَعُ صُلْبَهُ مِنَ الرَّكْعَةِ.**(۲)

ژباړه: له ابو هریره رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نه روایت دی چې رسول الله ﷺ به وویل (سمع الله لمن حمده) اوري الله ثنا او صفت د هغه چا چې ثنا او صفت یې وایي، چې کله به یې له رکوع نه خپله شا اوچتوله.

(۱) سنن أبي داود - (۱ / ۳۳۱)
(۲) صحيح البخاري - (۱ / ۲۷۲)

فایده: په دې حدیث کې مونږ زده کړل چې کله د رکوع څخه کله اوچتیږو نو باید (سمع الله لمن حمده) ووایوو.

د پنځم رکن دلیل

۳۹. **وَعَنْهُ ﵁ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ قَائِمًا»**.[۱]

ژباړه: او د ابو هریره ﵁ نه روایت دی چې نبي کریم ﷺ ویلي دي بیا اوچت شه د رکوع څخه تر دې چې سم ودریږې.

فایده: په دې حدیث کې پیغمبر ﷺ مونږ ته راوښودل چې کله د رکوع څخه پاڅیږې نو سم سیده به ودریږې تر دې چې په ولاړه ښه په ارام شې او ټوله دعا په ولاړه ووایې چې راروان حدیث کې به دغه دعا ذکر شي.

د (ربناو لك الحمد..) د دعا ویل:

۴۰. **عَنْ رِفَاعَةَ ﵁ قَالَ: «كُنَّا يوما نُصَلِّيْ وَرَاءَ رَسُولِ اللَّه ﷺ فَلَمَّا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرَّكْعَةِ قَالَ سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ وَقَالَ رَجُلٌ وَرَاءَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيْرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيْهِ»**.[۲]

ژباړه: له رفاعه ﵁ نه روایت دی چې مونږه یوه ورځ رسول الله ﷺ پسې لمونځ کو، کله چې یې له رکوع څخه سر راپورته کړ نو ویویل: (سمع الله لمن حمده)، یو سړي د نبي ﷺ پسې وروسته (**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيْرًا طَيِّبًا مُبَارَكًافِيْهِ**) وویل.

(۱) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (۳ / ۸۶)
(۲) صحيح البخاري (۱ / ۱۱۰)

ددعا ترجمه: ای زمونږه ربه ستا لپاره د کمال څخه ډک صفتونه دي داسې صفتونه چې هغه ډېر او پاک دي او برکت اچولی شوی دی په دې کې.

فایده: په دې حدیث کې مونږ یاد کړل چې کله د رکوع څخه پورته شوو نو باید دغه دعا ووایو چې په ویلو سره یې قیام کې اطمنان هم راځي لکه مخکې حدیث کې تېر شول او ثواب یې هم ډېر دی او له دې څخه په کې منعه وشوه چې لمونځ ګذار به زر نه ښکته کیږي ځکه چې پیغمبر ﷺ ویلي دي **(حتي تَعْتَدِلَ قَائِمًا).**

ژباړه: تر دې چې سم نېغ ودریږي.

او له دې دعا پرته نورې دعاګانې ویل سنت دي.

شپږم رکن: په اوو اندامونو سجده کول

سجدي ته د تللو په وخت (الله اکبر) ویل

٤١. **عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ﵁ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَهْوِى سَاجِدًا.**(١)

ژباړه: ابو هریره ﵁ وایي چې رسول الله ﷺ: به الله اکبر ویل کله چې به یې د سجدې اراده وکړه.

فایده: په دې حدیث کې مونږ یاد کړل چې کله سجدې ته ځو باید (الله اکبر) ووایو.

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٣ / ٤٦)

سجدې ته د تللو په وخت کې له زنګونانو څخه لومړی لاسونه کېښودل

٤٢. **عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلاَ يَبْرُكْ كَمَا يَبْرُكُ الْبَعِيرُ وَلْيَضَعْ يَدَيْهِ قَبْلَ رُكْبَتَيْهِ».**(١)

ژباړه: له ابوهریره رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ ویلي دي: کله چې تاسو کې څوک سجده کوي نو نه د اوښ په شان دې کوونه کېږي بلکې خپل لاسونه دې له زنګونانو نه مخکې کېږدي.

خپل لاسونه له بدن څخه لرې ساتل اوداوګو برابر کېښودل

٤٣. **عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا سَجَدَ أَمْكَنَ أَنْفَهُ وَجَبْهَتَهُ مِنَ الأَرْضِ وَنَحَّى يَدَيْهِ عَنْ جَنْبَيْهِ وَوَضَعَ كَفَّيْهِ حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ.**(٢)

ژباړه: دابوحمید ساعدي رضي الله عنه نه روایت دی چې نبي کریم ﷺ به کله سجده کوله نو په ځمکه به يې خپله پوزه او تندی لګو، او له دې څخه به يې خپل لاسونه جدا ساتل، او د خپلو اوګو برابر به يې په ځمکه خپل ورغوي کېښودل.

فایده: په دې حدیث کې مونږ یاد کړل چې کله سجده کوو نو خپل تندی او پوزه به په ځمکه باندې لګوو نو څوک چې خپل تندی او پوزه په ځمکه نه لګوي د هغه سرې سجده نه کېږي او د چا

(١) سنن أبي داود - (١ / ٣١١)
(٢) سنن الترمذي - (٢ / ٥٩)

چې سجده ونه شي نو لمونځ يې نه کيږي او بل په حديث کې مونږ دا ياد کړل چې بايد خپل لاسونه (ورغوي) د اوګو برابر کيږدو په داسې طريقه چې نه له سرڅخه مخکې وي او نه وروسته د تشو خوا ته کېښودل شوي وي بلکې د اوګو برابر بايد کېښودل شي.

٤٤. **وَرَوَاهُ اَبُوْدَاوُدَ وَزَادَ: « وَ فَرَّجَ بَيْنَ فَخِذَيْهِ غَيْرَ حَامِلٍ بَطْنَهُ عَلَى شَيْءٍ مِنْ فَخِذَيْهِ»**.[١]

ژباړه: دا حديث ابوداود هم روايت کړی دی او دا يې پکې زيات کړي دي چې رسول الله ﷺ به جداوالی راوستو په منځ د ورنو خپلو کې اود ورنونو کومې حصې سره به يې خيټه نه لګوله.

فايده: په دې حديث کې مونږ ياد کړل چې د سجدې په وخت کې به خپل ورنان د يو بل سره نه لګوو او نه به خپله خيټه له ورنانو سره لګوو.

د ورغو ترمينځ سجده کول

٤٥. **عَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ ﵁: «أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ فَلَمَّا سَجَدَ سَجَدَ بَيْنَ كَفَّيْهِ»**.[٢]

ژباړه: له وائل بن حجر ﵁ نه روايت دی چې دی نبي کريم ﷺ ليدلی و چې کله به يې سجده کوله نو سجده به يې د خپلو ورغو په منځ کې کوله.

(١) سنن ابي داود (١٠٧/١)
(٢) صحيح مسلم - (٢ / ١٣)

فایده: په دې حدیث کې مونږ یاد کړل چې کله سجده کوو نو باید سر خپل د دوارو ورغوو په منځ کې کېږدو داسې نه چې لاسونه مو له سرڅخه مخکې او یاورسته ایښې وي.

په سجده کې خپلې ګوتې یوځایې کول

٤٦. **عَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رضي الله عنه قَالَ: «كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا رَكَعَ فَرَّجَ أَصَابِعَهُ، وَإِذَا سَجَدَ ضَمَّ أَصَابِعَهُ الْخَمْسَ».**[١]

ژباړه: له وائل بن حجر رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ چې به کله رکوع کوله نو خپلې ګوتې به یې خورولې او چې کله به یې سجده کوله نو پنځه واړه ګوتې به یې راټولې کړې.

فایده: په دې حدیث کې مونږ یاد کړل چې کله رکوع ته لاړ شو نو خپلې ګوتې به په زنګونانو باندې خورې ږدو او چې کله سجدې ته لاړ شو نو باید خپلې ګوتې له یو بل سره نږدې کړو او سره یو ځای یې کړو.

په سجده کې خپلې څنګلې له ځمکې څخه اوچتې ساتل

٤٧. **عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رضي الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا سَجَدْتَ فَضَعْ كَفَّيْكَ وَارْفَعْ مِرْفَقَيْكَ».**[٢]

ژباړه: د براءابن عازب رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ ویلي

(١) سنن الدارقطني - (١ / ٣٣٩)
(٢) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (١ / ٣٣٥)

دي: کله چې ته سجده کوې نو خپل دواړه ورغوي (په ځمکه) کېږده او څنګلې دې اوچتې کړه.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله مونږ سجدې ته لاړ شو نو باید خپل ورغوي په ځمکه باندې کېږدو او خپلې څنګلې له ځمکې څخه اوچتې وساتي، نه يې د بدن کوم ځايې سره ولګوي لکه چې مخکې حدیث کې تېر شول.

سُتْرې ته نږدې ودرېدل

۴۸. **عَنْ مَيْمُونَةَ ﵂ قَالَتْ: «كَانَ النَّبِىُّ ﷺ إِذَا سَجَدَ لَوْ شَاءَتْ بَهْمَةٌ أَنْ تَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ لَمَرَّتْ».**[١]

دبي بي ميمونې ﵂ نه روایت دی چې نبي کریم ﷺ به کله سجده کوله نو که یوګډوری غوښتلی چې د رسول الله ﷺ مخې ته تېر شي نو تېر شوی به وای.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله یو لمونځ ګذار لمونځ کوي نو سترې ته به دومره نږدې ودرېږي چې که سجدې ته لاړ شي او د دې او سترې ترمنځ دومره فاصله وي چې ګډوری په کې ایله تېر شي نو معنې دا شوه چې د سترې څخه به ځوک لرې نه ودرېږي.

په سجده کې د خپو د ګوتوسرونه قبلې طرف ته ماتول

۴۹. **عَنْ عَائِشَةَ ﵂ قالت: «فَقَدْتُ رسولَ الله ﷺ لَيْلَةً من الْفِرَاشِ،**

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٤ / ١٩١)

فَالْتَمَسْتُهُ، فَوَقَعَتْ يَدِي فِي بَطْنِ قَدَمَيْهِ، وهو في الْمَسْجِدِ، وَهُمَا مَنْصُوبَتَانِ».[1]

ژباړه: له بي بي عائشي رضي الله عنها نه روايت دی چې رسول الله ﷺ **رانه** یوه شپه په بستره کې ورک شو، ما یې پلټنه کوله نو زما لاس یې د قدمونو په تلو په داسې حالت کې ولګیدل چې په مسجد کې و او د دواړه خپې یې ولاړې (ودرولې) وې.

فايده: په دې حديث کې مونږ یاد کړل چې کله سجدې ته لاړ شو نو خپل قدمونه باید نېغ ودروو او د قدمونوګوتې د قبلې طرف ته ماتې کړو چې په راروان حدیث کې به يې لاپسې ښه زده کړو.

٥٠. **وَفِيْ رِوَايَة: «فَوَجَدْتُهُ سَاجِدًا رَاصًّا عَقِبَيْهِ مُسْتَقْبِلاً بِأَطْرَافِ أَصَابِعِهِ الْقِبْلَةَ».[2]**

او په بل روايت کې داسې دي چې عايشه رضي الله عنها وايي: ما په داسې حالت کې ومند چې په سجده باندې پروت و، هغه خپلې پوندۍ سره نزدې کړې وې او د خپو ګوتې يې د قبلې په لور مخامخ کړې وې.

په سجده کې دا دعا ویل:

٥١. **عَنْ أَبى هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّه ﷺ كَانَ يَقُولُ فِيْ سُجُودِه: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذَنْبِيْ كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ».[3]**

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٤ / ١٥٥)
(٢) سنن البيهقي الكبرى - (٢ / ١١٦)
(٣) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٣ / ٢١٤)

ژباړه: د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دی چې يقينارسول الله ﷺ په خپلې سجده کې ويل: ای الله ، ما ته زما د ټولو ګناهونو ښښنه وکړې که واړه وي او که غټ ګناهونه وي، که مخکي وي که ورستني وي، که ښکاره وي او که پټ وي.

فايده: په دې حديث کې مونږ ياد کړل چې په سجده کې مونږ نورې دعاګانې هم ويلې شو خومره چې د چا خوښه وي صرف د (سبحان ربي الاعلی) دعا ويل واجب دي او د نورو دعاګانو ويل سنت دي.

د شپږم رکن دليل:

۵۲. **عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا».**(۱)

ژباړه: د ابوهريره رضي الله عنه نه روايت دی چې رسول الله ﷺ فرمايي: بيا سجده وکړه تر دې چې د سجدې په حالت کې ښه په ارام شې.

فايده: په دې حديث کې مونږ ياد کړل چې تر هغه به په سجده کې وخت تېره وو ترڅو په سجده کې ښه ارامتيا حاصله کړو او زر به ترې نه پاڅيږو او دا د (**تَطْمَئِنَّ**) معنی ده.

او په بل حديث کې راغلي دي چې رسول الله ﷺ ويلي دي:

۵۳. **عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «أُمِرْتُ أَنْ أَسْجُدَ**

(۱) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (۳ / ۸٦)

عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ عَلَى الْجَبْهَةِ»، وَأَشَارَ بِيَدِهِ إِلَى أَنْفِهِ وَالْيَدَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَأَطْرَافِ الْقَدَمَيْنِ.(١)

ژباړه: د ابن عباس رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایلي دي: ما ته امر کړی شوی دی چې زه سجده وکړم په اوو اندامونو باندې، په تندي او په لاس یې اشاره یې وکړه پوزې ته، او په دواړو لاسونو او زنګونونو، او د خپو په ګوتو باندې، نو دا (٧) اندامونه شول.

نو څوک چې اوه واړه اندامونه په ځمکه باندې کې نه ږدي نو سجده یې نه کیږي.

اووم رکن: د سجدې څخه پاڅېدل

د اووم رکن دلیل

٥٤. **عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ** رضي الله عنه **قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ** ﷺ: **«ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا».**(٢)

ژباړه: دابوهریره رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایل دي: بیا اوچت شه (یعني له سجدې څخه) تر دې چې په کېناستلو کې ښه په ارام شې.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شو چې کله اوله سجده پوره کړو نو باید بیا اوچت شو او اتم رکن ته لاړ شو.

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٢ / ١٦)
(٢) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٣ / ٨٦)

د اوچتيدلو (پاڅيدلو) په وخت کې (الله اکبر) ويل:

٥٥. عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ ﷺ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ».[١]

ژباړه: د ابوهريره ﷺ نه روايت دی چې رسول الله ﷺ به کله سر راپورته کو(له سجدې نه) نو الله اکبر به يې ويلو.

فايده: په دې حديث کې مونږ ياد کړل چې کله له سجدې څخه پورته کيږو نو بايد (الله اکبر) ووايو ځکه چې دلته د (الله اکبر) ويل واجب دي که چا ونه ويلو نو سجده سهوه پرې لازميږي.

اتم رکن: د دوو سجدو په مينځ کې کيناستل

د اتم رکن دليل

٥٦. وَ فِيْ رِوَايَةٍ لَهُ ﷺ: «ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا».[٢]

ژباړه: او له ابوهريره ﷺ نه روايت دی رسول الله ﷺ ويلي دي: چې بيا اوچت شه (له سجدې څخه) تر دې چې ته په کيناستلو کې ارامتيا حاصله کړې.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله له سجدې څخه پاڅيږو نو بايد په صحيح طريقې سره کينو او تر دې پورې کينو چې ښه په ارام او اطمنان کې شو او هغه دعا چې په دې ځای کې ويل کيږي ووايو چې په (٥١) حديث کې به راشي.

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٣ / ٤٦)
(٢) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٣ / ٨٦)

د کېناستلو په وخت کې په مسواکۍ ګوتې اشاره کول

٥٧. **عَنْ وَائِل بْنِ حُجْر رضي الله عنه قَالَ: «رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ سَجَدَ فَوَضَعَ يَدَيْه حَذْوَ أُذُنَيْه ثُمَّ جَلَسَ فَافْتَرَشَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى ثُمَّ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى رُكْبَتِه الْيُسْرَى وَوَضَعَ ذِرَاعَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَخِذِه الْيُمْنَى ثُمَّ أَشَارَ بِسَبَّابَتِه وَوَضَعَ الْإِبْهَامَ عَلَى الْوُسْطَى وَقَبَضَ سَائِرَ أَصَابِعِه ثُمَّ سَجَدَ فَكَانَتْ يَدَاهُ حِذَاءَ أُذُنَيْه».**[١]

ژباړه: له وائل بن حجر رضي الله عنه نه روايت دی چې ما نبي کريم ﷺ وليده چې سجده يې وکړه او دواړه لاسونه يې په خپلو دواړو يې د غوږونو برابر کېښودل او بيا کېناستلو او خپه يې وغوړوله، بيا يې خپل چپ لاس په خپل چپ زنګون کېښوده، او په خپل ښۍ ورون يې د ښۍ لاس څنګل کېښوده، او بيا يې په خپلې مسواکۍ ګوته اشاره کوله او غټه ګوته يې په منځنۍ ګوته کېښوده او نورې ګوتې يې راټولې کړې او بيا يې (دوهمه) سجده وکړه او دواړه لاسونه يې د غوږونو برابر وو.

فايده: په دې حديث کې مو ياد کړل چې کله سجده کوو نو بايد لاسونه د غوږونو برابر کېږدو او کله چې د اولې سجدې څخه سر راپورته کړو نو بايد په داسې طريقې کېنو چې ښي لاس په ښي ورون او چپ لاس په چپ زنګون کېږدو او په مسواکۍ ګوته باندې اشاره کوو.

---

(١) مسند أحمد - (٣١ / ١٥٠)

د دواړو سجدو په منځ کې دعا ويل

۵۸. **عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ﷺ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ: «يَقُولُ بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَعَافِنِيْ وَاهْدِنِيْ وَارْزُقْنِيْ».**(۱)

ژباړه: له ابن عباس رضي الله عنه نه روايت دی چې رسول الله ﷺ به د دواړو سجدو په منځ کې ويل: ای الله, ما ته ببښنه وکړې (زما د ګناهونو) او پر ما رحم وکړې او ما ته معافي وکړې او ما ته هدايت وکړې (د سمې لارې) او ما ته روزي راکړې (حلاله).

فايده: په دې حديث کې مونږ ياد کړل چې د دوو سجدو په منځ کې بايد غلي کې نه نو او دغه ذکر شوي دعا ووايو.

۵۹. **عَنْ حُذَيْفَةَ رضي الله عنه أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّى وَكَانَ يَقْعُدُ فِيمَا بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ نَحْوًا مِنْ سُجُودِهِ وَكَانَ يَقُولُ: « رَبِّ اغْفِرْ لِيْ رَبِّ اغْفِرْ لِيْ».**(۲)

ژباړه: له حذيفه رضي الله عنه نه روايت دی چې هغه نبي کريم ﷺ ليدلی و چې لمونځ يې کو او د دواړو سجدو ترمنځ به د خپلې سجدې په اندازه کېناسته او ويل يې: ای الله, ما ته ببښنه وکړې.

فايده: په دې حديث کې مونږ بله دعا ياده کړه چې دا هم د دوو سجدو په منځ کې ويل کېږي او بله دا خبره چې زر به دوهمې سجدې ته هم نه ځو بايد دومره وخت تېر کړو څومره چې مو سجده کې تېر کړی وي (چې اطمنان حاصل شي).

(۱) سنن أبی داود - (۱ / ۳۱۶)
(۲) سنن أبی داود - (۱ / ۳۲۵)

دوهم رکعت ته د پاڅیدو په وخت کې لږ کېناستل او بیا پاڅېدل

٦٠. عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ رضي الله عنه: «أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ يُصَلِّي، فَإِذَا كَانَ فِي وِتْرٍ مِنْ صَلَاتِهِ لَمْ يَنْهَضْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَاعِدًا».(١)

ژباړه: د مالک ابن حویرث رضي الله عنه نه روایت دی چې هغه نبي کریم ﷺ لیدلی دی چې لمونځ یې کو، کله چې به یې تاق رکعت وکړ تر هغه به نه پاڅېده چې برابر به کېناستلی نه و (بیا به دوهم یا څلورم رکعت ته پاڅېده).

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله اول رکعت وکړو نو دوهم رکعت ته به سیده نه پاڅېږو تر دې چې صحیح کېنو څرنګه چې د تشهد لپاره کېنو او بیا پاڅېږو دا طریقه د رسول الله ﷺ وه.

٦١. وَعَنْهُ رضي الله عنه قَالَ: «أَلَا أُحَدِّثُكُمْ عَنْ صَلَاةِ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَيْرِ وَقْتِ الصَّلَاةِ فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السَّجْدَةِ الثَّانِيَةِ فِي أَوَّلِ الرَّكْعَةِ اسْتَوَى قَاعِدًا ثُمَّ قَامَ فَاعْتَمَدَ عَلَى الْأَرْضِ».(٢)

ژباړه: مالک ابن حویرث رضي الله عنه وایي: ایا زه نه بیانوم تاسو د رسول الله ﷺ په داسې حالت کې چې د لمونځ وخت هم نه و، نو کله چې یې خپل سر د اول رکعت له دوهمې سجدې څخه راپورته کړ نو سم کېناسته او بیا پاڅېده او په ځمکه ودرېده.

(١) صحیح البخاري - (١ / ٢٨٣)
(٢) رواه البخاري و النسائي واللفظ له - بأحكام الألباني - (٢ / ٢٣٤)وقال: صحيح

فایده: په دې حدیث کې هم مونږ. یاد کړل چې کله دوهم یا څلورم رکعت ته پاڅیږو نو اول به ښه صحیح کینو بیا به پاڅیږو دا د رسول الله ﷺ طریقه وه.

په مذکوره طریقه ټول لمونځ کول:

٦٢. عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّهُ قَالَ: «إِنَّ رَسُولُ اللَّه ﷺ عَلَّمَ الصَّلَاةَ لِلَّذِيْ أَسَاءَ صَلَاتَهُ فَقَالَ: «ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِيْ صَلَاتِكَ كُلِّهَا».[١]

ژباړه: له ابوهریره رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ هغه سړي ته لمونځ وښود چې لمونځ ورته سم نه و یاد، نو ورته وېویل دا طریقه دې په خپل ټول لمونځ کې کوه.

فایده: د دې حدیث برخې مخکې ذکر شوي چې په هغې کې پیغمبر ﷺ هغه سړي ته د لمونځ طریقه وښودله څوک چې مسجد ته راغی او لمونځ یې وکړ او بیا راغی په پیغمبر ﷺ یې سلام واچو نو پیغمبر ﷺ ورته وویل واپس شه او بیا لمونځ وکړه ځکه تا لمونځ ونه کړ درې کرتې یې پرې لمونځ وکړ بیا یې وویل چې د الله پیغمبره له دې نه بغیر ما ته ښه لمونځ نه دی یاد.

بیا پیغمبر ﷺ دغه طریقه د لمانځه وروښودله او ورته یې وویل چې په دې طریقې باندې خپل لمونځ کوه، نو باید مونږ. هم په دغه طریقه خپل لمونځ وکړو.

(١) الجمع بین الصحیحین البخاري ومسلم - (٣ / ٨٦)

۞ په دوهم رکعت کې د(استفتاح دعا) نه ویل:

٦٣. **وَعَنْهُ ﷺ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا نَهَضَ مِنَ الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ اسْتَفْتَحَ الْقِرَاءَةَ بِـ (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) وَلَمْ يَسْكُتْ».**(١)

ژباړه: او له ابوهریره ﷺ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ به کله هم دوهم رکعت ته پورته شو نو په (الحمد لله رب العالمين) باندې به يې قراءت شروع کړ او چوپ به نه ودرېده (یعني کومه دعا به يې نه ویله لکه د تکبیرتحریمه نه ورسته چې به چوپ کېده او دعابه يې ویله).

فایده: دا حدیث مونږ ته راښايي چې کله دوهم رکعت ته پاڅیږو نو د (الحمدلله رب العالمين) نه به شروع کوو.

۞ د دوو سجدو په منځ کې د کېناستلو طریقه:

٦٤. **عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا جَلَسَ فِي السَّجْدَتَيْنِ جَلَسَ عَلَى رِجْلِهِ الْيُسْرَى وَنَصَبَ الْيُمْنَى».**(٢)

ژباړه: د ابو حمید ﷺ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ به کله د دواړو سجدو په منځ کې کېناستو نو په چپه خپه به کېناسته او ښۍ خپه به يې ودروله.

فایده: په دې حدیث کې مونږ د دوو سجدو په منځ کې د کېناستلو

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٣ / ٢٢٧)
(٢) صحيح البخاري - (١ / ٢٨٤)

طریقه یاده کړه هغه دا چې په چپه خپه باندې به کېنو او ښي خپه به ودروو.

نهم رکن: د اخرني تشهد لپاره کېناستل

په مسواکې ګوتي سره اشاره کول

٦٥. **عَنْ عَبْدِاللَّه بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّه ﷺ إِذَا قَعَدَ يَدْعُو وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُمْنَى، وَيَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُسْرَى، وَأَشَارَ بِإِصْبَعِهِ السَّبَّابَة، وَوَضَعَ إِبْهَامَهُ عَلَى إِصْبَعِهِ الْوُسْطَى وَيُلْقِمُ كَفَّهُ الْيُسْرَى رُكْبَتَهُ».**[1]

ژباړه: له عبدالله ابن زبیر رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ به کله کېناسته نو دعا به یې غوښتله، په ښي ورون به یې ښي لاس کېښود او چپ لاس به یې په چپ ورون باندې کېښود او په خپلې مسواکۍ ګوته به یې اشاره کوله او غټه ګوته به یې په منځنۍ ګوته ایښې وه او زنګون به یې هم په ګڅ ورغوي نیولی و.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله د تشهد لپاره کېنوو نو باید ښي لاس په ښي ورون باندې کېږدو او چپ لاس په چپ زنګون باندې، او په مسواکۍ ګوتې باندې اشاره وکړو او غټه ګوته په منځنۍ ګوتې باندې کېږدو، ځلي نه باید له الله تعالی څخه دعاګانې وغواړوو.

(۱) صحیح مسلم - (۲ / ۹۰)

٦٦. **وَفِيْ رِوَايَةِ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنه: «ثَلاَ ثًا وَخَمْسِينَ وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ».**[١]

ژباړه: او د ابن عمر رضي الله عنه په روایت کې راغلي دي چې ګوتې به یې داسې وي لکه دري پنځوس او په مسواکۍ ګوته به یې اشاره کوله.

فايده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې د پیغمبر ﷺ ګوتې مبارکې به په داسې شکل کې وي لکه دري پنځوس چې لیکل کیږي.

لسم رکن: تشهد ويل

د لسم رکن دلیل:

٦٧. **عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه قَالَ: «كُنَّا نَقُولُ فِي الصَّلَاةِ قَبْلَ أَنْ يُفْرَضَ التَّشَهُّدُ السَّلَامُ عَلَى اللَّهِ السَّلَامُ عَلَى جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا تَقُولُوا هَكَذَا فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ هُوَ السَّلَامُ وَلَكِنْ قُولُوا التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ».**[٢]

ژباړه: له عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه څخه روایت دی فرمایي چې د تشهد له فرض کیدو وړاندې به مونږ په لمونځ کې داسې ویل: په الله ,او جبري او میکائیل علیهما السلام باندې دې سلامتیاوي، نو رسول الله

(١) صحيح مسلم - (٢ / ٩٠)
(٢) البخاري ومسلم والنسائي واللفظ للنسائي - (١ / ٣٧٨)

ﷺ وويل: داسې مه وایئ: ځکه الله ﷻ پخپله سلام ذات دی (بل ته سلامتیا ورکوي هغه سلامتیا ته اړتیا نه لري) بلکې وایئ: ټول د ژبې عبادتونه او بدني عبادتونه او مالي عبادتونه الله ﷻ لره دي، ای د الله ﷻ پیغمبره په تا دې سلامتیا وي او په تا دې د الله ﷻ رحمتونه او برکتونه وي، پر مونږ او د الله ﷻ پر هغه بندګانو دې سلامتیا وي چې نیکان او صالحان دي، زه د دې خبرې ګواهي کوم چې د بندګۍ مستحق نشته دي مګر یو الله ﷻ دی او ګواهي کوم د دې خبرې چې محمد ﷺ د الله تعالی بنده او استازی دی.

٦٨. **عَنْ عَبْدُاللَّهِ بْنُ مَسْعُود رضي الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّه ﷺ: «إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ: التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ».**(١)

ژباړه: له عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ ویلي دي: کله چې تاسو کې څوک لمونځ کوي نو ودې وایي: ټول د ژبې عبادتونه او بدني عبادتونه او مالي عبادتونه الله ﷻ لره دي، ای د الله ﷻ پیغمبره په تا دې سلامتیا وي او په تا دې د الله ﷻ رحمتونه او برکتونه وي، پر مونږ او د الله ﷻ پر هغه بندګانو دې سلامتیا وي چې نیکان او صالحان دي فایده: په دې حدیث کې مونږته دا راوښودل شول چې کله لمونځ کوو او دتشهد لپاره کېنونوباید دا دعا ووایو.

(١) صحیح البخاري - (١ / ٢٨٦) وصحیح مسلم - (٢ / ١٣)

دوهم رکعت ته د تشهد څخه وروسته پاڅېدل:

٦٩. وَعَنْهُ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: «إِنْ كَانَ فِي وَسَطِ الصَّلَاةِ نَهَضَ حِينَ يَفْرُغُ مِنْ تَشَهُّدِهِ».(١)

ژباړه: او له عبدالله ابن مسعود ﷺ نه روایت دی چې رسول الله ﷺ چې به کله د لمونځ په منځ کې (دوه رکعته چې به يې وکړه) نو بيا به دريم رکعت ته هله پاڅېده کله چې به د اول تشهد څخه فارغ شو.

فایده: په دې حديث کې مونږ ته راوښودل شول چې دريم رکعت ته به هله پاڅيږو کله چې د (التحيات لله) نه واخله تر د تشهد پورې ووايو.

دريم د رکعت ته دپاڅيدوپه وخت کې لاسونه وچتول

٧٠. عَنْ ابْنِ عُمَرَ ﷺ أَنَّهُ إِذَا قَامَ مِنْ الرَّكْعَتَيْنِ رَفَعَ يَدَيْهِ وَرَفَعَ ذَلِكَ ابْنُ عُمَرَ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ».(٢)

ژباړه: له عبدالله ابن عمر ﷺ نه روایت دی چې له دوو رکعتونو څخه کله وپاڅيد (دريم رکعت ته) نو اوچتول به يې دواړه لاسونه، او د دې کار (رفع اليدين) نسبت يې نبي کريم ﷺ ته وکړ.

فایده: په دې حديث کې مونږ ته د لاسونو د اوچتولو يو بل ځای

(١) مسند أحمد - (٧ / ٣٩٢)
(٢) صحيح البخاري - (١ / ٢٥٨)

راوښودل شو چې د دریم رکعت ته پاڅیدلو پرمهال دي نو کله چې مونږ دریم رکعت ته پاڅیږو باید (رفع الیدین) وکړو، دا د رسول الله ﷺ طریقه وه نو مونږ له پکار دي چې هغسې لمونځ وکړو څرنګه چې رسول الله ﷺ کړی وي.

د ورستني تشهد د کیناستلو مسنونه طریقه:

٧١. **عَنْ أَبِيْ حُمَيْدِ السَّاعِدِيِّ رضي الله عنه قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا جَلَسَ فِي الرَّكْعَةِ الْآخِرَةِ قَدَّمَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى وَنَصَبَ الْأُخْرَى وَقَعَدَ عَلَى مَقْعَدَتِهِ».**[١]

ژباړه: له ابوحمید رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله ﷺ به کله په اخرني رکعت کې کیناست (اخرني تشهد ته) نو چپه خپه به یې مخکې کړه او بله خپه به یې اودروله او په مقعد به کیناسته.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله د اخرني تشهد لپاره کینو نو باید چپه خپه به مخکې کړو او په ځمکه باندې به خپل کناتې کیږدو (یعني په خپه به نه کینو).

یوولسم رکن: درود ویل په اخرني تشهد کې

د یوولسم رکن دلیل:

٧٢. **عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: «فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ؟ قَالَ: قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ**

---

(١) صحيح البخاري - (١ / ٢٨٤)

مُحَمَّد كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّد، وَعَلَى آلِ مُحَمَّد كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».(١)

ژباړه: له کعب ابن عجره ﷺ نه روایت دی چې مونږ وویل ای د الله پیغمبره! پر تاسو او کورنۍ مو درود په څه ډول دي؟ نو رسول الله ﷺ وویل داسې وایئ: ای الله ! په محمد ﷺ او په کورنۍ د محمد ﷺ داسې رحمتونه راولېږه څرنګه چې دې په ابراهیم ﷺ او د هغه په کورنۍ باندې رحمتونه نازل کړي وو، یقینا چې ته د کمال په ښایسته صفتونو ستایل شوی یې او ته لویې او عزت خاوند یې، ای الله ! په محمد ﷺ او په کورنۍ د محمد ﷺ داسې برکتونه راولېږه لکه په ابراهیم ﷺ او په کورنۍ د ابراهیم ﷺ چې دې ښنګه رالویږلي و، یقینا چې ته د کمال په ښایسته صفتونو ستایل شوی یې او ته لویې او عزت خاوند یې.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته درود شریف راوښودل شو په دې الفاظوسره به درود شریف وایو.

له درودوڅخه ورسته دعاګانې:

۷۳. **عَنْ عَبْدُاللَّهِ بْنُ مَسْعُود ﷺ قَالَ قَالَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: «ثُمَّ يَتَخَيَّرْ مِنَ الدُّعَاءِ أَعْجَبَهُ إِلَيْهِ فَيَدْعُوهُ».**(٢)

(١) صحيح البخاري - (٣ / ١٢٣٣)
(٢) صحيح البخاري - (١ / ٢٨٧)

ژباړه: له عبدالله ابن مسعود ﵁ نه روايت دی چې رسول الله ﷺ فرمايلي دي: بيا دي له دعاګانو څخه هغه خوښې کړي چې د لمونځ کونکی خوښې وي او ودې غواړي.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته راوښودل شول چې د درودو څخه وروسته به دعاغوښتلی شي د چا چې کوم شرعي ضرورت وي نو په دغې وخت کې يې د الله ، څخه غوښتلی شي او څه دعاګانې به په راروانو احاديثو کې ذکر شي.

٧٤. عَنْ عَائِشَةَ ﵂ أَنَّ رَسُولَ اللَّه ﷺ كَانَ يَدْعُو فِى الصَّلَاةِ: «اللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ».[١]

ژباړه: له بي بي عايشې ﵂ نه روايت دی چې يقينا رسول الله ﷺ په لمونځ کې دا دعا کوله: ای الله ، يقينا زه چې پناه نيسم په تا پورې د عذاب د قبر نه، او پناه نيسم په تاپورې د فتنې (امتحان) دجال څخه، او پناه نيسم په تا پورې د ګناه څخه او د قرض څخه (چې قرضداری نه شم).

فايده: په دې حديث کې پيغمبر ﷺ مونږ ته دعا راوښودله چې د درود څخه وروسته ويلی کېږي نو مونږ له پکار دي چې دا دعاګانې زده کړو او په خپلو لمونځونو کې يې ووايو چې الله ، مو ددغې فتنو او امتحانونو څخه بچ کړي.

(١) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٤ / ٥٧)

٧٥. **عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رضي الله عنه أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَلِّمْنِيْ دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِيْ صَلَاتِيْ. قَالَ: قُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِيْ ظُلْماً كَثِيراً. وَلا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ. فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ. وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ».**(١)

ژباړه: له ابوبکر صدیق رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ ته یې وویل: ما ته داسې دعا وښایه چې زه پرې لمونځ کې دعا وغواړم نو پیغمبر ﷺ ورته وویل داسې ووایه: ای الله ، یقینا ما له ځان سره ډېر ظلم کړی دی او نه بښي څوک ګناهونه مګر ته یې بښې، له خپل طرف نه راته ټوله بښنه وکړه او رحم راباندې وکړه په یقین سره چې ته بښونکی او د رحم والا یې.

فایده: په دْ حدیث کې مونږ ته بله دعا راوښودل شوه چې له درودو څخه وروسته ویل کیږي.

٧٦. **عَنْ عَلِيٍّ رضي الله عنه عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ«.. يَكُونُ مِنْ آخِرِ مَا يَقُولُ بَيْنَ التَّشَهُّدِ وَالتَّسْلِيمِ « اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِى مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّى أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ».**(٢)

ژباړه: له علي رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ به کله لمونځ ته ودرید نو.. اخرني ویل به یې د تشهد او سلام منځ کې دا و: ای

(١) صحیح البخاري - (١ / ٢٨٦)
(٢) صحیح مسلم - (٢ / ١٨٥)

الله ¸ ما ته ښښنه وکړه زما د هغې ګناهونو چې ما مخکې کړي دي او د هغې ګناهونو چې زه يې وروسته کوم او د هغې ګناهونو چې ما پټ کړي دي او د هغې ګناهونو چې ما ښکاره کړي دي او د هغه څه چې په هغې کې ما له حد څخه تېرى کړى وي او د هغې ګناهونو چې ته پرې له ما څخه ډېر ښه پوهه يې ته اول يې (له تا څخه مخکې څه نه و) او ته اخري يې (ستا نه وروسته به څوک نه وي) او نشته د بندګۍ مستحق مګر ته يې.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته بله دعا راوښودل شوه چې دا دعابه پيغمبر ﷺ په هر لمونځ کې ويله نو مونږ او تاسو ته درس دی چې مونږ يې هم په خپلو لمونځونو کې ووايو ځکه زمونږ څخه داسې ګناهونه ډېر کيږي.

دوولسم رکن: د سلام اړول:

د دولسم رکن دليل:

٧٧. **عَنْ عَلِيّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: «مِفْتَاحُ الصَّلاَةِ الطُّهُورُ وَتَحْرِيمُهَا التَّكْبِيرُ وَتَحْلِيلُهَا التَّسْلِيمُ».**[١]

ژباړه: له علي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ نه روايت دی چې نبي ﷺ ويلي دي: د لمونځ کونجي پاکوالی دی، او تحريم (له هر شي څخه بنديدل) يې تکبير دی، او تحليل (هر شي ورته رواکيدل) يې سلام دی.

(١) سنن الترمذي - (١ / ٨)

فایده: په دې حدیث کې مونږ یاد کړل چې کله تکبیر تحریمه وشي نو په لمونځ ګذار باندې بغیر د لمونځ څخه ټول هغه شیان چې ورته روا وي حرامیږي، او چې کله سلام وګرځوي نو ورته روا شیان حلال شي

د سلام د اړولو طریقه او د (السلام علیکم الفاظ) ویل:

۷۸. **عَنْ عَبْدِاللهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ ﷺ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: «أَنَّهُ كَانَ يُسَلِّمُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ يَسَارِهِ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ»**.(۱)

ژباړه: له عبدالله ﷺ څخه روایت دی چې نبي کریم ﷺ به سلام ښي طرف ته اوچپ طرف ته ګرځو (یعني په ویلو د) **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ** سره.

پر تاسو دې سلامتیا او د الله رحمتونه وي.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله سلام اړوو نو اول ښي طرف ته مخ ګرځول په ویلو د (**السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ**) سره او بیاچپ طرف ته همدارنګه.

۷۹. **عَنْ وَائِلٍ عَنْ أَبِيهِ ﷺ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَكَانَ يُسَلِّمُ عَنْ يَمِينِهِ: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، وَ عَنْ شِمَالِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ»**.(۲)

(۱) سنن الترمذي – (۲ / ۸۹)
(۲) سنن أبی داود – (۱ / ۳۷۹)

ژباړه: له وائل ﷺ څخه روایت دی، له خپل پلار څخه روایت کوي چې هغه ویلي دي ما د نبي کریم ﷺ سره لمونځ وکړ نو ښي طرف ته سې په دې کلماتو وګرځو (**السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ**) او چپ (ګڅ) طرف ته یې هم سلام په دې کلماتو وګرځو (**السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ**).

فایده: په دې حدیث کې هم مونږ ته د سلام طریقه او الفاظ راوښودل شول باید په دې طریقې سره سلام واړول شي.

د سلام الفاظ لنډ ویل:

٨٠. **عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ ﷺ قَالَ: «حَذْفُ السَّلاَمِ سُنَّةٌ».**[١]

ژباړه: ابوهریره ﷺ وایي چې د سلام الفاظ لنډول سنت دي (مدونه پکې نه کول).

دیارلسم رکن: دغه ټول ارکان ښه په اطمنان سره کول

دلیل یې مخکې تېر شو چې «حتي تطمئن..».

څوارلسم رکن: دغه ټول ارکان په ترتیب سره کول

د څوارلسم رکن دلیل:

٨١. **عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَّمَ الصَّلاَةَ لِلَّذِيْ أَسَاءَ صَلاَتَهُ فَقَالَ: «ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِيْ صَلاَتِكَ كُلِّهَا».**[٢]

(١) سنن الترمذي - (٢ / ٩٣)
(٢) الجمع بين الصحيحين البخاري ومسلم - (٣ / ٨٦)

د دې حدیث ترجمه مخکې په (٥٥) نمبر حدیث کې تېره شوي ده او رسول الله ﷺ ویلي دي: «**صَلُّوْا كَمَا رَأَيْتُمُوْنِيْ أُصَلِّيْ**».

د دې حدیث ترجمه په (٥) نمبرحدیث کې شوې ده.

هم دارنګه د ابوهریره رضي الله عنه په حدیث کې هر رکن په ترتیب سره ذکر شو په کلمې د « ثم » سره.

د سلام څخه ورسته دعاګاني:

٨٢. **عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنه قَالَ: «كُنْتُ أَعْرِفُ انْقِضَاءَ صَلَاةِ النَّبِيِّ ﷺ بِالتَّكْبِيرِ».**[1]

ژباړه: له عبدالله ابن عباس رضي الله عنه نه روایت دی چې ما به د رسول الله ﷺ **د لمونځ ختمیدل** (الله اکبر) په ویلو سره پیژندل.

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله سلام واړوو نو باید اول (الله اکبر) په اوچت اواز سره ووایو لکه د عبدالله بن عباس رضي الله عنه وایي چې مونږ به د رسول الله ﷺ د لمونځ پوره والی د (الله اکبر) په ویلو سره پیژه.

٨٣. **عَنْ ثَوْبَانَ رضي الله عنه قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اسْتَغْفَرَ ثَلَاثًا وَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ». قَالَ الْأَوْزَاعِيُّ يَقُولُ «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ».**[2]

---

(١) صحيح البخاري - (١ / ٢٨٨)
(٢) صحيح مسلم - (٢ / ٩٤)

ژباړه: له ثوبان رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ به ښښنه درې کرتې وغوښته او بیا به یې وویل: ای الله ‚ ته د سلامتیا والا یې او ستا له طرفه سلامتیا ده ته د برکت والا یې اي د لویۍ او د عزت خاونده.

اواوزاعي وایي چې ویل به یې: ای الله ‚ مونږ له تا څخه ښښنه غواړو (د خپلو ګناهونو).

فایده: په دې حدیث کې مونږ ته راوښودل شول چې کله سلام واړوو او (الله اکبر) ووایو نو باید وروسته درې کرتې (استغفرالله) ووایو.

٨٤. **عَنْ الْمُغِيرَةَ رضي الله عنه سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِذَا قَضَى الصَّلَاةَ « لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ».**(١)

ژباړه: له مغیره رضي الله عنه څخه روایت دی چې ما له رسول الله ﷺ څخه اوریدلي دي ویل یې کله چې به یې لمونځ پوره کړه: نشته دی د بندګۍ لایق په حقه سره مګر الله ‚ دې یواځې او نشته دی د دې الله ‚ سره څوک شریک او د دې الله تعالی لپاره بادشاهي او اختیار دی او د دې الله ‚ لره خایسته او د کمال نه ډک صفتونه دي او د االله ‚ په هر هغه څه باندې د قدرت والا دی چې وې غواړي ای

(١) صحیح مسلم - (٢ / ٩٦)

الله ﷻ د هغه څه منع کونکی نشته چې ته يې چا ته ورکوې، او نشته دی ورکونکی د هغه څه چې ته يې منع کوې له چا څخه، او له تا څخه هيڅ مالدار ته د هغه مالدارې هيڅ ګټه نه رسوي.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته يوه بله دعا هم راوښودل شوه چې د لمونځ څخه وروسته ويل کېږي او له دې حديث څخه دا معلوم شول چې مالدار سړی دې په خپل مال نه دوکه کېږي چې دا به ما يا د الله ﷻ سره د مرتبې خاوند کړي او يا به مې له عذابه خلاص کړي.

٨٥. **عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَخَذَ بِيَدِهِ وَقَالَ:** «**يَا مُعَاذُ إِنِّي أُحِبُّكَ، فَقَالَ أُوصِيكَ يَا مُعَاذُ لاَ تَدَعَنَّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ اللَّهُمَّ أَعِنِّى عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ**».[(١)]

ژباړه: د معاذ بن جبل رضي الله عنه څخه روايت دی چې يقينا رسول الله ﷺ له لاس څخه ونيو او ورته يې وويل: ای معاذ! يقينا زه له تاسره مينه لرم او بيا يې ورته وويل: زه درته وصيت چې ته له هر لمونځ نه وروسته دا دعا بيښنې مه پرېږده: ای الله ﷻ ته ما سره مرسته وکړې ستا په يادولو او ستا په شکر ويستلو کې او ستا په خايسته بندګي کولو کې.

فايده: په دې حديث کې هم مونږ ته بله دعا وښودل شوه چې دا هم له لمونځ څخه ورسته ويل کېږي او په دې سره رسول الله ﷺ معاذ

(١) سنن أبي داود - (١ / ٥٦١)

ﷺ ته وصيت هم کړی دی نو دا ټول امت ته وصيت هم دی.

بايد مونږ هم له خپل لمونځ څخه ورسته دا دعا پري نه ږدو.

۸۶. عَنْ أَبى هُرَيْرَةَ ﷺ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِيْ دُبُرِكُلِّ صَلاَةٍ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ وَحَمِدَ اللَّهَ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ فَتِلْكَ تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ وَقَالَ تَمَامَ الْمِائَةِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ».[۱]

ژباړه: ابوهريره ﷺ له رسول الله ﷺ روايت کوي چې: چا له هر لمونځ نه وروسته درې ديرشت ځله (سبحان الله)، درې ديرشت کرتې (الحمدلله) او (الله اکبر) يې هم درې ديرشت کرته وويل ټول نهه نوي کرته شول او د سلو د پوره کولو لپاره يې (لا اله..) وويل، نو ټول ګناهونه به ورته معاف کړی شي که څه هم ګناهونه يې د درياب د زګونو په څېر وي.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته د لمانځه څخه وروسته اذکار راوښودل شول هر هغه چا چې په دې باندې عمل وکړه نو الله , به ورته ټول ګناهونه معاف کړي اګر که د درياب د زګ په اندازه هم وي.

۸۷. وَعَنْهُ ﷺ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «كَلِمَتَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ، خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، سُبْحَانَ اللَّهِ

(۱) صحيح مسلم - (۲ / ۹۸)

وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اَللَّهِ اَلْعَظِيمِ».[1]

ژباړه: له ابوهريره ﵁ څخه روايت دی چې نبي کريم ﷺ ويلي دي: دوه کلمې دي چې رحمن ذات ته ډېرې محبوبې دي او په ژبه ډېرې اسانې دي او د اعمالو په تله کې ډېري درنې دي چې هغه دا دي: (سبحان الله..) پاکي ده الله ج لره له هر قسمه عيب او نقصان څخه او هغه لره له کمال څخه ډک صفتونه دي، او پاکي ده الله ج لره له هر قسمه عيب او نقصان څخه چې لوی دی په ذات او صفاتو سره له هر شي څخه.

فايده: په دې حديث کې مونږ ته تېزي راکړی شوه چې الله ج لره ډېره پاکي او ثنا بيان کړو او په دغې کلمو سره خپله د اعمالو تله درنه کړو چې ويل يې اسان او په تله ترازو کې درانه او رحمان ذات ته ډېرې محبوبې دي.

وصلي الله تعالی علی خير خلقه محمد وعلی اله و صحابته

(۱) صحيح البخاري - (٦ / ٢٧٤٩)

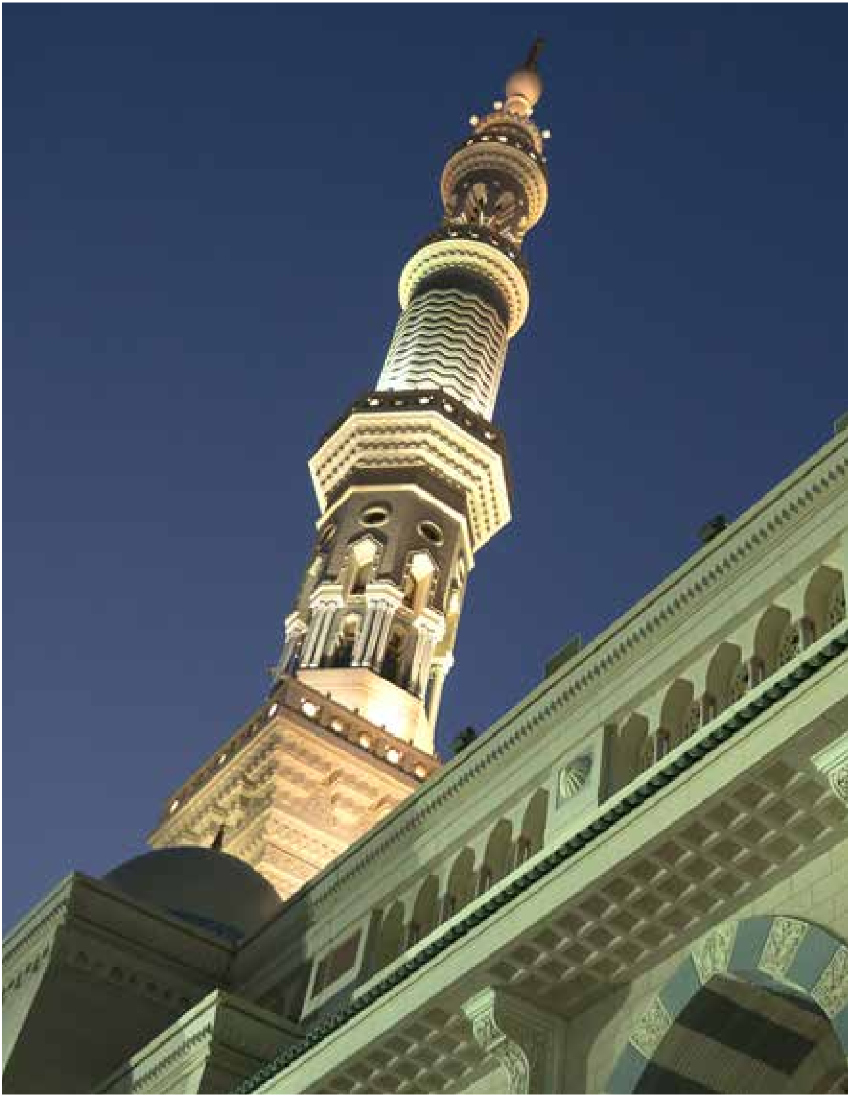

IslamHouse.com

www.IslamHouse.com IslamHouse.com IslamHouseEn IslamHouseEn

For more details visit
www.GuideToIslam.com

GUIDE TO ISLAM

contact us :Books@guidetoislam.com

Guidetolslam.org Guidetoislam1 Guidetoislam www.Guidetoislam.com

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

هاتف: ٠٠٩٦٦١١٤٤٥٤٩٠٠ فاكس: ٠٠٩٦٦١١٤٩٧٠١٢٦ ص ب: ٢٩٤٦٥ الرياض: ١١٤٥٧

ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH

P.O.BOX 29465 RIYADH 11457 TEL: +966 11 4454900 FAX: +966 11 4970126

د پیغمبر ﷺ د لمانځه طریقه

دکتاب په اړه: له شرک څخه پاک اسلامي دین په څورا قوي بنیادونو او پیاوړي بنسټونو اېښودل شوی دی چې له دغې بنیادونو څخه یو هم لمونځ دی، لمونځ ګڼ شمېر فضایل لري، ګرد نېک عملونو پر لمونځ باندې څرخیږي، که د قیامت په ورځ لمونځ دروست وخېژي ټول نېک عملونه به دروست وي، او که دروست ونه خېژي نو انسان له زیان او تاوان سره مخ شو، د لمونځ لوړې مرتبې او ستر شرف له کبله یې اسلامي شریعت ارکان او واجبات په ښه توګه بیان کړي دي، د هغه سنت طریقې او مستحبات یې لا ښه څرګند کړي دي، ټول احکام او تفاصیل یې ورته شرحه او فصل کړي دي، لیکوال په دې کتاب کې ټول د مذکوره صحیح او صریح حدیثونه شامله معنی برسېره د حدیث ګټې او فایدې هم ذکر کړي دي، هر حدیث یې له مرکزي عنوان لاندې راوړی دی چې لوستوال ترې په ډېره اسانه ګټه احستل شي، الله رب کریم دې په دې کتاب سره ګرد اسلامي امت ته عالم وي که جاهل، مشر وي که کشر، نارینه او که زنانه ګټه ورسوي.

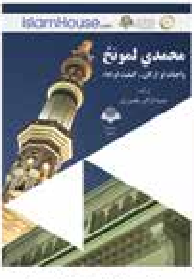

IslamHouse.com